

Gyermekvédelmi Központ Baranya Vármegye

IV. számú Szakmai Egységének szakmai programja 2023.

A szakmai programot a nevelőtestület 2023. március 08-án elfogadta.

dr. Liszt Mariann
szakmai egység vezető
(a nevelőtestület képviselőjeként)

Jászán Csabáné
intézményvezető

Tartalomjegyzék

I. IV. számú Szakmai Egység - program a szakmai egység szintjén

1. A szakmai egység neve, székhelye, telephelyei	3
2. Ellátandó célcsoport	3
3. Ellátási terület	3
4. Szolgáltatás igénybevételének módja	4
5. Együttműködés.....	4
6. Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja	5
7. Célok.....	5
8. Továbbképzések, szakmai igényesség.....	9
9. Nevelés.....	9
9.1 Nevelési alapelvek.....	9
9.2 Nevelési célok.....	10
9.3 Nevelési feladatok.....	12
9.4 Nevelési módszerek.....	13
9.5 Nevelés szakaszai.....	15
9.6 Speciális ellátást igénylő gyermekek nevelése a lakásotthonokban.....	15
9.7 A különleges szükségletű gyermekek nevelése.....	16
10. A minőségbiztosítás elemei.....	16
11. Feltételek.....	17

II. Ellátási helyek - a szakmai program specifikumai

a lakásotthonok szintjén.....	19
1. Kolibri Lakásotthon Szigetvár, 7900 Szigetvár, Batthyány u. 11/1.	19
2. Sólyom Lakásotthon Szigetvár, 7900 Szigetvár, Gábor Áron u. 16.....	22
3. Sirály Lakásotthon Szigetvár, 7900 Szigetvár, Miklós u. 1.....	26
4. Fülemlé Lakásotthon Sellye, 7960 Sellye, Korongi tér 11.....	30

III. Mellékletek.....	36
------------------------------	-----------

I. IV. számú Szakmai Egység

1. A szakmai egység neve, székhelye, telephelyei:

A Gyermekvédelmi Központ Baranya Vármegye IV. számú Szakmai Egységének működtetése a 7621 Pécs, Király u. 33. földszint 8. szám alatti székhelyű Központ által történik.

A szakmai egység szakembereinek munkáját koordináló szakmai vezető irodája a 7621 Pécs, Király utca 33. szám alatti székhelyen, a földszint 8. számú helyiségben található.

A szakmai egységet alkotó lakásotthonok:

1. Kolibri Lakásotthon Szigetvár, 7900 Szigetvár, Batthyány u. 11/1.
2. Sólyom Lakásotthon Szigetvár, 7900 Szigetvár, Gábor Áron u. 16.
3. Sirály Lakásotthon Szigetvár, 7900 Szigetvár, Miklós u. 1.
4. Fülemlé Lakásotthon Sellye, 7960 Sellye, Korongi tér. 11.

2. Ellátandó célcsoport:

A Gyermekvédelmi Központ Baranya Vármegye IV. számú szakmai egysége baranyai lakóhellyel rendelkező, ideiglenes hatállyal elhelyezett, vagy nevelésbe vett gyermekek részére otthont nyújtó ellátást, illetve fiatal felnőttek részére utógondozói ellátást biztosít. A bekerülő gyermekek és fiatalok a társadalom perifériájáról, szociális problémákkal küzdő családokból kerülnek ki. Már kicsi gyermekkorukban súlyos családi drámák, konfliktusok szenvedő részesei. Életük gyakori velejárója a hányattatottság, a szeretethiány, az érzelmi sivárság, az alacsony kulturális szint, agresszív légkör. Mindennapjaik része a kudarcélmények sorozata, a kisebbségi érzés. Az iskola verseny- és teljesítmény centrikus légkörében állandó tanulmányi nehézségekkel küszködnek, mivel a traumák okozta lelki terhek miatt kisebb a teljesítőképességük a normál családban élő kortársaikhoz képest. A bekerülés okai közül a gyermekvédelmi törvény egyértelműen kizárja az anyagi problémákat, de a közvetlen okok a szülői bántalmazás, elhanyagolás legtöbbször mégis anyagi okokra vezethetők vissza. Amíg ezeket a körülményeket a család nem tudja megszüntetni, kevés a remény az alapvető, legfontosabb cél megvalósítására, a családba való visszagondozásra.

A lakásotthonokba kerülő gyermekekről elmondható, hogy jellemzően a 14-17 év közötti korosztályból kerülnek ki, ezért a hozott problémák összeadódnak esetükben az erre a korcsoportra egyébként alapvetően is jellemző kamaszkori konfliktusos személyiség-fejlődési nehézségekkel. Az érintett gyermekek száma ugyan az évek során abszolút értékben nem emelkedett, de a társadalmi-demográfiai helyzet ismeretében valójában mégis emelkedik, mivel az érintett réteg aránya a jelenlegi magyar társadalmi viszonyokat tekintve csökkenő, tehát a kisebb merítési csoportból is ugyanannyian kerülnek otthonainkba.

3. A szakmai egység ellátási területe:

- Baranya vármegye területéről érkező szakellátásban elhelyezett, nevelésbe vett, vagy ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekeknek biztosít gondozási helyet.
- Utógondozói ellátást biztosít az ellátást Baranya vármegye területén kérő, a jogszabályi előírásnak megfelelő nagykorú fiataloknak.

Az ellátási terület jellemzői:

A szakmai egység ellátási területe Baranya Vármegye 10 járási gyámhatóságához tartozó 301

településre terjed ki. A vármegye lakossága Péccsel együtt 363 ezer fő, folyamatosan csökkenő. A vármegye aprófalvas településein magas a nemzetiségek aránya, ezen belül is meghatározó a roma lakosság jelenléte. Vármegyénk gazdasági nehézségeire utal, hogy az országos átlag fölötti a munkanélküliek aránya.

Bár az elmúlt években történt közútfejlesztések javították a térség külső megközelíthetőségének feltételeit, a rossz belső megközelíthetőség továbbra is hátrányosan érinti a vármegye gazdasági környezetét. Az aprófalvas településszerkezet miatt a gazdasági feltételek kedvezőtlenek más megyékhez képest, mindez pedig visszahat a belső megközelíthetőség problémájára (munkaerő mobilitása települések között, optimális közlekedésszervezés). Súlyosbítja a helyzetet, hogy a kisvárosok (amelyek mikro-, vagy kistérségi centrumszereppel bírnak) gazdasági funkciója erőtlen, a helyben elérhető szolgáltatások, intézmények száma alacsony. Ezzel parallel tényező, hogy a vármegye lakosságának több mint fele az érdemi funkcionális szerepkörrel nem bíró községekben/kis községekben él, ez pedig - a fent jelzett okok miatt - nehezíti a munkához/szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket.

A népesség korösszetétele igen kedvezőtlen. Az élve születések száma egyre jobban csökken, ugyanakkor nagyon erősen öregszik el a vármegye lakossága. A szociális szak- és alapellátásokra vonatkozó alapvető vármegyei jellemző, hogy az aprófalvas településszerkezet miatt a községekben nehezebb a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés; e problémát súlyosbítja, hogy Baranya vármegyében rendkívül magas a zsáktelepülések aránya (30%), mindez pedig a települési közösség elzártságát konzerválja. Magas a külterületen élők száma is – ők csak nehezen férnek hozzá az oktatási, szociális, kereskedelmi, egészségügyi szolgáltatásokhoz.

A térségi szociális szolgáltatásszervezést is nehezítő tényező, hogy egyre csökken a kistelepülések népességmegtartó ereje. Ennek oka, hogy főleg a fiatalabb korosztály tagjai a városias területekre, fejlettebb országrészekbe költöznek a jobb megélhetés reményében, míg helyüket a szegényebb, idősebb, kiszolgáltatottabb társadalmi csoportok veszik át. Ez a belső mobilizálódás ugyanakkor egyre nehezebb kihívások elé állítja a szociális, gyermekvédelmi ellátórendszert, hiszen a településeken az egyébként is nehezen hozzáférhető szolgáltatásokra egyre több rászoruló jut.

Jelentős társadalmi (és gazdaságszerkezeti) kihívást indukál a vármegye tartósan kedvezőtlen foglalkoztatottsági helyzete, nagy az álláskeresők (gazdaságilag aktív népességhez viszonyított) aránya (16%). A szakmai egység lakásotthonai a vármegyén belül is kiemelten hátrányos helyzetű ormánsági térségben helyezkednek el, ahol fokozottan jelentkeznek a felsorolt problémák.

4. Ellátás igénybevételének módja:

A szakmai egységben működő gondozási helyek befogadják az ideiglenes hatállyal elhelyezett, vagy nevelésbe vett gyermekeket, illetve azokat a fiatal felnőtteket, akiknek utógondozói ellátását - a működtető hozzájárulásával - a gyámhatóság elrendelte.

5. Együttműködés:

5.1 Intézményen kívüli:

Iskola: A lakásotthoni nevelő, esetleg a megbízott gyermekfelügyelő részt vesz az iskolai rendezvényeken (pl.: szülői értekezlet, fogadóóra). Szükség szerint egyéni megbeszélést folytat a gyermek beilleszkedéséről, tanulmányi munkájáról, magatartásáról, a gyermeket segítő, összehangolt pedagógiai módszerekről stb. A lakásotthonok dolgozói segítséget nyújtanak az iskolai kirándulások lebonyolításában, egyéb rendezvények szervezésében is. Szoros, folyamatos

kapcsolatra, együttműködésre törekszünk a gyermekek tanáraival, osztályfőnökeivel, szívesen fogadjuk őket "családlátogatásokon". A gyermekek oktatási intézményeinek ünnepein, kulturális programjain részt veszünk: farsangon, anyák napján, ballagáson, szalagavatón, tanévnyitón, tanévzárón, pályaválasztási tanácsadáson.

Gyámhatóság: A lakásotthoni nevelő együttműködik a gyermekvédelmi gyámmal, vele egyeztetve szükség esetén felkeresi a gyámhivatalt a gyermekekkel kapcsolatos kérdések megbeszélése ügyében. A gyermek és a hozzátartozók kapcsolattartásának alakulásáról a lakásotthon írásban tájékoztatja a gyámhatóságot.

OGYESZ: A szakmai egységben nevelkedő gyermekek törvényes képviselőjét az OGYESZ által működtetett gyermekvédelmi gyámi hálózat munkatársai látják el, ezért szükségszerű a hatékony és naprakész információcsere a gyermekeink teljes körű ellátása érdekében. Az OGYESZ egyéb szervezeti egységeivel (elhelyezési csoport, szakértői bizottság, nyilvántartás) is lényeges a szoros együttműködés a hatékony szakmai munka érdekében.

Egyéb:

Szakmai látogatóknak, érdeklődőknek bemutatjuk a lakásotthonok belső életét, működését, a települési intézményekkel jó kapcsolatot ápolunk (önkormányzatok, háziorvosi, védőnői szolgálatok, rendőrkapitányságok, területileg illetékes gyámhivatalok, gyermekjóléti és családsegítő szolgálatok, civil szervezetek) A célok teljesítése érdekében, kiemelten az utógondozói ellátottak esetében fontos feladat a település munkaerő-piaci intézményeivel és szervezeteivel való együttműködés is.

A szomszédokkal jó kapcsolatot alakítunk ki. A gyermekek az együttélés szabályait tiszteletben tartva fogadhatják barátait, de megóvjuk őket a felületes ismerősök önző közeledéseitől.

5.2 Intézményen belüli:

A szakmai egységen belül evidencia a munkatársak közötti harmonikus együttműködés, a szakmai vezető koordinálása mellett a hatékony nevelési feladatvégzés érdekében szorosan együttműködnek a fejlesztő pedagógus, pszichológus és a lakásotthonok nevelői közösségei. Az intézményen belüli, de a szakmai egységen kívüli kapcsolatok közül fontos kiemelni a gazdasági csoporttal, az üzemeltetési csoporttal és a munkaügyi csoporttal való folyamatos, azonnali információcserén alapuló jó szakmai együttműködést.

6. Az intézmény szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja:

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a gyermekek oktatási intézményeivel, a helyi család- és gyermekjóléti szolgálatokkal/központokkal, az egészségügyi intézményekkel, központokkal és más helyi, a gyermekek fejlődését elősegítő szervezetekkel, egyházakkal. Ezen intézményekben dolgozók részére mindig lehetővé tesszük, hogy látogatásaikkal közvetlenül is bepillantassanak a lakásotthonok életébe.

A lakásotthonok szolgáltatásairól tájékozódhat minden érdeklődő az intézmény honlapján (www.bmgkyk.hu) is.

7. Célok:

A lakásotthoni elhelyezés célja, a jogszabályban lefektetettekkel összhangban, hogy a gyermek testileg, értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg korának és képességeinek megfelelően fejlődjen. Személyisége a lehető legteljesebb módon kibontakozzon. Képessé váljon a vérszerinti családjába visszailleszkeszteni, valamint az önálló életvitelre és a társadalmi beilleszkedésre. Ezen túl, legfontosabb célunk kell, hogy legyen az, ami az emberi létezésnek, az emberi cselekedeteknek is a célja: a boldogság elérése, megtanulása.

Az itt élő gyermekek tanult tehetetlenségét kell felszámolnunk, hozzá kell segítenünk őket a nevelés során a boldogság átéléséhez, a mindennapi élet öröméhez.

7.1. A célok elérésének eszközei

Teljes körű ellátás:

Részletes elemeit az egyes lakásotthonokat bemutató fejezet tartalmazza. Teljes körű ellátás keretén belül a jogszabályban előírtakon felül a legfontosabb feladatunk a gyermek fizikai szükségleteinek kielégítése, valamint a megfelelő érzelmi, szellemi és erkölcsi környezet megteremtése. Megmutatni a lehetőséget, felkelteni az igényt a gyermekekben, egy teljesebb, a társadalom által elfogadott életforma iránt.

Iskola, tanulás

Elsődleges feladat a hozzánk kerülő gyermekek megfelelő beiskolázása a különböző oktatási intézményekbe. A gondozottak közül sokan az iskolai teljesítményt befolyásoló képességekben elmaradott, iskolai sikertelenség miatti kudarcok sorozatát átélő tanulók. A leírt hátrányok leküzdése tudatos munkát, jó nevelő-gyermek kapcsolatot igényel. A fejlesztő pedagógus, pszichológus segítségét, az iskolák felzárkóztató tevékenységével is igyekszünk összehangolni. Fontos a délutáni tanórák megléte, a kontroll. Személyes kapcsolatokkal, iskola-látogatásokkal, szülői értekezleteken való részvétellel, és az iskolai ifjúságvédelmi felelősök otthonainkba való meghívásával próbáljuk elérni a nevelésbe vett gyermekekkel szembeni esetleges előítéletek oldását. Pályaválasztásnál, továbbtanulásnál közösen, a gyermek képességeit, érdeklődését figyelembe véve keressük a legmegfelelőbb megoldásokat. Lehetőség szerint több alternatívát próbálunk felkínálni.

Önálló életre nevelés

A nevelési elveinkből adódóan a gyermekeket már a bekerüléstől kezdve bevonjuk a napi feladatok ellátásába. Segítő szakemberekkel, fórumokkal, ismeretterjesztő előadásokkal nyújtunk segítséget az önellátás, a gazdálkodás, a párkapcsolat, család tekintetében. A hivatalos ügyek intézése, álláskereséssel összefüggő feladatok mind fontos részei a tényleges önállóságnak. Mivel az elmúlt időszakban sok gondozottunk vált nagykorúvá, kiemelt szerep jut a felkészítésnek.

Utógondozás:

Amennyiben a gyermek körülményei indokolják, és a férőhely rendelkezésre áll, a lakásotthon - a jogszabályban meghatározottak szerint - utógondozói ellátást nyújthat a fiatal felnőtt számára.

7.2 A célok elérésének módszerei

7.2.1 A nevelés-gondozás szoros egysége

A nevelés-gondozás folyamata elválaszthatatlan egymástól. Miközben gondoskodunk a gyermekről, egyben neveljük is, és ez fordítva is igaz. Ezért a napi tevékenységek során a nevelők nem csak

törődést, odafigyelést kell, hogy nyújtsanak, hanem meg kell nyerniük a gyermeket. Ki kell alakítaniuk benne azt a kötelességtudatot, hogy nevelőjével-gondozójával együttműködjön [Gyvt. 10. § (1) a)]. Ez a nevelőmunka a kölcsönösségen alapszik, mind a nevelők, mind a nevelő-gyermek relációjában. Ezért fontos az alapelvek pontos megfogalmazása, ami alapján megvalósulhat a gyakorlat. Ezek az alapelvek a következők:

- demokratizmus elve,
- az otthonosság megteremtésének elve,
- a közösségi támogatással nevelés elve.

7.2.2 A személyes kapcsolatok, kötődések fontossága

Fontosnak tartjuk az érzelmi illeszkedésen alapuló személyes kötődést, mert ennek hiánya esetén a gyermekek nem tudnak önmagukban megerősödni, felnőve pedig képtelenek lesznek a másik ember érzelmeit átérezni. Az ilyen emberek aztán képtelenek lesznek megfelelően kötődni a másik emberhez, ugyanakkor nem tudnak autonóm felnőtté sem válni. Önállótlanná válnak, sodródni az élet minden területén. Ezért rendkívül fontos, hogy még a kamaszok esetén is alakuljon ki személyes kötődés köztük és gondozóik között.

Éppen ezért törekszünk rá, hogy a kapcsolatok a dolgozók és a gondozottak között barátságosak, őszinték legyenek. Megvalósításához szükséges, hogy a dolgozók alkalmas, értő és érző lelkű, kreatív, rugalmas és hiteles személyiségek legyenek. Következésképpen viselkedjenek, és modellt nyújtsanak az elvárt magatartást illetően. Ugyanakkor mindig legyenek tudatában annak, hogy ők a felelősségteljes felnőttek, nevelők. Itt is fontos az ide vonatkozó alapelvek érvényesítése, úgy mint:

- elfogadás elve,
- egyéni különbség figyelembevételének elve,
- kooperáció elve,
- nyitottság elve.

7.2.3 Határok, keretek kialakítása

A gondozottak számára fontos, hogy egyértelműen meghatározott és érthető jogokat, kötelességeket, lehetőségeket és elvárásokat fogalmazzunk meg, mint elsődleges szabályokat. Ennek megfelelően vonjuk be a szabályok kialakításába, a házirend elkészítésébe a gyermekeket. Ügyeljünk arra, hogy a szabály van a gondozottért, nem pedig a gondozott a szabályért. Azaz adott esetekben szükséges felismernünk, hogy vannak kivételek, másodlagos szabályok, amelyek okát és indokoltságát minden esetben tudatosítani kell. A gyermekek biztonsági és szabadsági fokát éppen azok a határok tágítják, amiket elfogadtak, és áttekinthető keretet biztosítanak számukra.

7.2.4 Egyéni bánásmód érvényesítése

A nevelés során figyelembe vesszük a gyermek aktuális személyiségállapotát, megismerjük az újonnan bekerülő gyermek addigi életét, és csak ezek ismeretében fogalmazzuk meg az elvárásrendszert, az egyéni gondozási-nevelési tervben. Ugyan az alapvető szabályrendszernek minden gyermek számára a következetesség és egyenlőség elvének tiszteletben tartására való tekintettel azonosnak kell lennie, mégis igyekszünk toleránsak maradni és szem előtt tartani, hogy a normakövető magatartás minden gyermek számára más-más szinten áll.

7.2.5 A gyermeki jogok védelme, érdekérvényesítése

A lakásotthonok havonta tartanak gyermekfórumot, ahol a mindennapok során felmerült problémákat, igényeket, lehetőségeket vitatják meg a gyermekek és a felnőttek.

A lakásotthonokban élő gyermekek érdekeik képviselőjére intézményi szinten gyermekönkormányzatot hozhatnak létre, melybe a szakmai egység is delegál tagokat. Egységünk lakásotthonai közül a Szigetváron elhelyezkedők előnyösebb helyzetben vannak mind az elérhető szolgáltatások, mind az egymással történő együttműködés tekintetében, a Fülemüle Lakásotthon Sellye működése elhelyezkedéséből adódóan nehezebb. Célunk, hogy ezt a hátrányt folyamatosan csökkentsük, többek közt az internetes hálózaton történő folyamatos kommunikációval.

A gyermekönkormányzat célja sokrétű; érdekképviselőt lát el, a gyermekotthon életével kapcsolatban vélemény nyilvánít, programszervezésben vesz részt, és segít a gondozottak közötti konfliktusos ügyek megoldásában. Célunk volt, hogy már a serdülőkorú gyermekek is minél nagyobb mértékben váljanak saját életük irányítójává. Bontakozzon ki a demokratikus szemléletük, a gyermekek legyenek tisztában jogaikkal és kötelezettségeikkel. A működésére a lehetőségek adottak, amíg azonban a gyermekek ebben nem motiváltak, gyermekönkormányzat alakítására nem kötelezhetők.

Ugyanezt a célt valósítja meg Érdekképviselői Fórumban való aktív részvétel, ahová a gyermekek köréből delegált két tag személyére a gyermekönkormányzat hiányában a nevelőtestület tesz javaslatot. Az Érdekképviselői Fórum működése meghatározott keretek között, intézményi szinten zajlik.

7.2.6 A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

Az ellátásban részesülő gyermekek mellett természetesen a nevelésüket, gondozásukat végző munkatársak jogainak védelme is alapvető fontosságú. A munkatársak az őket ért jogsérelmek esetén panasszal fordulhatnak közvetlen feletteseikhez, illetve ennek eredménytelensége esetén az organogram szerint meghatározott felsőbb-vezető beosztású kollégához. A jogaik érvényesítésének érdekében csatlakozhatnak az intézményben működő pedagógus szakszervezeti alapszervezethez, illetve részt vehetnek annak munkájában, kérhetik az általuk biztosított jogsegély lehetőségét. Továbbá csatlakozhatnak a Lakásotthonok Országos Szakmai Egyesületének intézményi tagozatához is.

7.2.7 A gyermekek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése

Feladatunk megkeresni minden hozzánk került gyermek erősségeit, legyenek azok a tanulás, a házi munka, vagy az élet bármely más területén, és ezeket kell fejlesztenünk. A gyermek számára olyan követelményszintet próbálunk felállítani, melyet saját erőfeszítése árán képes teljesíteni.

A bekerülő gyermekek többségének énképe igen negatív, kifejezetten „rossz gyerekeknek” tartják magukat. Fontos feladat segítenünk reális önértékelésük kialakulását, hogy felismerjék saját értékeiket, fejlesztésre szoruló gyenge pontjaikat. Ez az első lépés a reális jövőképük kialakulásához, a helyes pályaorientáció megtalálásához.

Beszélnünk kell a higiéniai szabályok és az egészségre nevelés problémaköréről. A bekerülő gyermekek egy részénél el kell érniük a rendszeres tisztálkodás szokásának kialakítását, az életkorának megfelelő testi ápoltságot. Felvilágosító munkával igyekszünk kialakítani az egészség megóvását, megelőzni a betegségeket. A dohányzás általános probléma és konfliktusforrás a lakásotthonainkban, amit mennyiségi és időbeli korlátok felállításával tudunk valamelyest visszaszorítani.

A kamaszok egyik központi kérdése a szerelem, a szexualitás. Mivel ezek intim kérdések, meg kell teremtenünk az alkalmat a beszélgetésekre. Gondot jelent, hogy a bekerült gyermekek nagy részénél a „párkapcsolat” egy kapaszkodási lehetőséget jelent elsősorban, a szexualitással pedig szeretetéttségüket kompenzálják. Felvilágosító tevékenységgel, a fogamzásgátlás lehetőségeivel próbáljuk megóvni a gyermekeket elsősorban a nem kívánt terhességtől, és a párkapcsolati kudarcoktól.

7.2.8. Szabadidő hasznos eltöltése

A szabadidő megszervezése, jó programok kitalálása, mind egység szinten, mind intézményi szinten sokoldalúan történik. A részvételre viszont sokszor nehéz motiválni a kamaszkorú gyermekeket, ennek ellenére, a programokon általában jól érzik magukat. Vannak hagyományos, évről-évre megrendezett programjaink: a gyereknapi, közös kirándulások, busójárás, nyári nyaralások. A gyerekek közül sokan járnak különböző edzésekre, vannak sikereik az adott sportágakban. Lehetőségük van, és szívesen is járnak táncolni és énekelni.

8. Továbbképzések, szakmai igényesség

A gyermekvédelmi munkában való részvétel alapvetően hivatástudatot feltételez, ám e hivatástudat hiányában is végezhető hatékony munka, ha az megfelelő szakmai felkészültséggel, és e felkészültségnek megfelelő tevékenységgel párosul. A hivatástudat nem elvárás, viszont a folyamatos megújulásra kész szakmai munkavégzés igen.

Céljaink megvalósításának fontos feltétele a kollégák minél célirányosabb felkészültsége. Az egységes szemlélet kialakítása, egyfajta szociális érzékenység és nyitottság. Ezért folyamatosan külső és belső képzéseken veszünk részt minél, nagyobb számban, minél szélesebb körben. Konfliktuskezelési technikák elsajátítása, kommunikációs tréningeken való részvétel, szupervíziók, mind a hatékonyságot segítik elő.

A szakmai munkánk sikerességét sosem az egyes kollegák, hanem a csapatmunka egységessége nyújtotta, ezért szükségesnek tartjuk a csapatépítő tréningeket, amik segítenek a kiégés elkerülésében is.

9. Nevelés

A nevelés bonyolult, összetett folyamat, melyben az irányított gyermeki tevékenységrendszer fejleszti a gyermek képességeit. A nevelési hatások eredményeképpen kialakul a gyermek értékrendszere, személyisége, amelyek eligazítóak számára az egyéni és társadalmi feladatok megoldásában. A nevelés tudatos, tervszerű és szervezett. E folyamatban meghatározó a nevelő és a nevelt kapcsolata, mely az eredményesség egyik alapfeltétele is. A nevelés folyamatos, melynek során feladatunk a társadalom által elfogadott normák, egyetemes értékek napi működésbe való beépítése.

9.1 Nevelési alapelvek:

- Lakóotthonainknak elsősorban a nevelt gyermekek és fiatalok szükségleteihez kell igazodnia, a gyermek lakóotthon működésének megszokott rendjéhez történő alkalmazkodása csak ezután következik.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, méltóságát, egyediségét.
- Nagy jelentőséget tulajdonítunk az érzelmi biztonság, az érzelmi ráhatásnak, valamint a gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek között kialakult érzelmi kapcsolatoknak.

A gyermekekkel való kapcsolatunkban, a mindennapi életünkben nagy odafigyelést tanúsítunk a gyermeki jogok érvényre juttatására, sérelem esetén a helyzetnek megfelelő jogorvoslásra.

Fontos továbbá:

- A feltétel nélküli elfogadás elve.
- A biztonságérzet kialakítása.
- A magatartási problémák okainak feltárása és kezelése.
- A személyre szabott, reális értékelés.
- A nevelői következetesség.
- A gyermeki jogok tisztelete, maradéktalan érvényesítése.
- Meleg, elfogadó, biztonságot nyújtó légkör biztosítása és fenntartása.
- Empátia, a gyermek problémáinak egyéni kezelése.
- A családkapcsolatok elősegítése és fenntartása.
- A lelkiismereti és vallásszabadság biztosítása.

Tiszteletben tartjuk a gyermek:

- családi kapcsolataihoz való jogát,
- véleménynyilvánításhoz való jogát,
- gondolat, lelkiismeret és vallásszabadságát,
- magánéletét,
- megfelelő egészségállapothoz való jogát,
- oktatáshoz, pályaválasztáshoz való jogát,
- szociális biztonsághoz, megfelelő életszínvonalhoz való jogát,
- saját csoport kultúrájához való jogát,
- nemzetiségi, etnikai és kulturális hovatartozását.

Különös figyelemmel kísérik a gyermeki kötelességek betartását:

- együttműködés a felnőttekkel, tanárokkal, lakásotthoni, iskolai társakkal,
- képességének megfelelő tanulmányi teljesítmény elérése,
- megfelelő magatartás tanúsítása,
- Házi- és Napirend betartása.

9.2 Nevelési célok:

- A nevelés fejlesztő hatása által az egyén képességeinek kibontakoztatása. E fejlesztő folyamat akkor eredményes, ha valódi tevékenységekhez kötött. Ez azonban csak akkor lehet sikeres, ha nevelésünk teret ad színes, sokoldalú lakásotthoni életnek, tanuláshoz, játéknak, munkának. A gyermeki egyéniség kialakítása egyéni úton, egyéni követelményekkel és tevékenységformákkal; amely fejleszti a gyermekek önismeretét, együttműködési készségét; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.
- Minél inkább átszövi a közösség a gyermekek tevékenységének különféle formáit, annál erősebb a közösség személyiségformáló hatása. Közösségalkotó tényező a közös érdekekben nyugvó közös tevékenység. Ebben a munkafarmában tudnak hatni olyan nevelési célok, mint az aktivitás, öntevékenység, segítőkészség, önkontroll, tolerancia, egymásért érzett

felelősség. Közös munka által fejlődnek, s az egyén fejlődése a közösség fejlődését is jelenti. A gyermekek megtalálják helyüket és azokat a társaikat, akikkel együtt tudnak játszani, tanulni, munkálkodni. Ezáltal önállóbbak és magabiztosabbak lesznek. Megtanulnak együttműködni, odafigyelni társaikra, tapintatosan segíteni egymásnak, toleránsak és figyelmesek lesznek egymással szemben.

- Segítsük elő a gyermekek harmonikus kapcsolatának kialakulását a természeti és társadalmi környezettel. Értsék meg a körülöttük zajló természeti, társadalmi jelenségeket. Ismerjék meg és alkalmazzák a társadalmi magatartás normáit.
- Legyenek nyitottak, megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások iránt, becsüljék meg ezeket.
- Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- Kommunikációs kultúrájuk középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének képességei álljanak.
- Az új információs környezetben eligazodni tudó és azt kritikai módon használó fiatalokat neveljünk, fejlesszük a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Sajatítsák el azokat a módszereket, amelyekkel képessé válnak az önálló tanulásra, munkavégzésre.
- Egyre inkább váljanak képessé esztétikai tevékenységeik önálló elemzésére, értékelésére. Alakuljon ki bennük az igény a környezetük állandó szépítésére, a környezetben található esztétikum megóvására.

Céljaink részletezve:

- A családjukból kiemelt, ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett vagy utógondozói ellátásban részesülő gyermekek/fiatal felnőttek számára életkoruknak, egészségi- és személyiség állapotuknak megfelelő nevelést, gondozást, képességeiknek megfelelő fejlesztést, iskoláztatást nyújtunk.
- A lakásotthonainkban elhelyezett gyermekeket, fiatalokat felkészítjük az egyéni, személyre szabott célok elérésére, az önálló életvezetésre, a családi életre, tanulmányaik sikeres befejezésére, szakmaszerzésre, elő-takarékosságra.
- Testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődés zavartalan biztosítása.
- Etikai normáknak megfelelő, elfogadható viselkedés kialakítása.
- A gyermek képességeinek megfelelő tanulmányi előmenetel támogatása.
- Pályaválasztás segítése.
- A szabadidő értékes eltöltése, érdekes, különleges programok szervezésével, új tevékenységformák kipróbálásával.
- A családkapcsolatok elősegítése, fenntartása, a családba visszakerülés támogatása.
- Megfelelő pénzkézelés megtanítása.
- Külső kapcsolatok bővítése, annak érdekében, hogy a környezet elfogadóbbá váljon a gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedőkkel, valamint hogy neveltjeink mind több ismerősre, barátokra tegyenek szert.
- Utógondozás, önálló életre nevelés.

Képessé tegyük őket:

- a megfelelő önismeretre, önbecsülésre;
- alapvető emberi normák megismerésére, elsajátítására és azok tiszteletben tartására;
- az egyéni és közösségi toleranciára;
- a pozitív értékrend megismerésére és elfogadására;
- a felelősségvállalásra;
- konfliktustűrésre és azok kezelésére;
- a döntéshozatalra és a tudatos életszervezésre;
- a kulturált viselkedés szabályainak betartására, megfelelő szintű kommunikációra;
- társas kapcsolatok létesítésére,
- a megfontolt, felelősségteljes párválasztásra;
- háztartási ismeretek, praktikák elsajátítására, gyakorlására, azok önálló végzésére;
- zsebpénzzel való helyes gazdálkodásra, takarékosagra;
- az egészségkárosító szerektől való tartózkodásra.

9.3 Nevelési feladatok

Az előzőekben megfogalmazott célok eléréséhez, magvalósításához feladataink a következők:

- olyan feladatokat tűzünk ki, melyek kapcsolódnak a mindennapi élethez, és kihívást jelentenek a gyermekek számára;
- biztosítjuk, hogy a gyermekek munkájában folyamatos legyen a fejlődés;
- segítsük elő a tanulási tapasztalatok sokféleségét, adjuk meg nekik a választás lehetőségét;
- pótoljuk az otthont, biztosítjuk az otthonosságot, az érzelmi védettséget, neveljük a gyermekeket családi életre;
- teremtsünk pozitív légkört, támasszuk egyéni, képességeiknek megfelelő elvárásokat, fokozzuk teljesítményüket;
- ismerjük el erőfeszítéseiket, teljesítményeiket, megközelítésünk legyen következetes;
- a tanulás megkönnyítésére szervezzük meg a pihenést, a szabadidő hasznos eltöltését;
- bátorítsuk a gyermekeket közös tevékenységekre, együttműködésre;
- kísérik figyelemmel fejlődésüket, biztosítjuk a rendszeres visszacsatolást;
- alakítsuk magatartás- és beszédkulturájukat;
- alakítsuk ki a közösségben éléshez, a kulturált viselkedéshez szükséges magatartásformákat;
- támogassuk érdeklődésüket, ugyanakkor pótoljuk tapasztalatszerzési hiányait;
- végezzünk hátránykompenzációt és tehetséggondozást;
- segítsük őket önállóságuk, öntevékenységük kialakításában;
- készítjük fel a gyermekeket önálló életvitelre, a társadalomba való beilleszkedésre;
- szervezzünk, és vegyünk részt önmegvalósulást segítő rendezvényeken;
- adjunk egyéni információkat.

Feladatunk továbbá:

- Az új gyermekek fogadása, beilleszkedésük elősegítése.
- A gyermekek alapvető szükséglete a szeretet, a biztonságérzet, ennek kialakítása elsődleges.
- Fontos a gyermek korábbi környezetével való együttműködés lehetőségeinek felkutatása, a meglévő kapcsolatok fenntartása, ápolása.

- Fontos, hogy a gyermekek érezzék a felnőttek odafigyelését, szeretetét, figyelmességét, az otthon dolgozó osztozzanak gondjaikban, örömeikben.
- Szeretnénk kialakítani, hogy mindig legyen egy felnőtt, aki a gyermek teljes bizalmát és szeretetét élvezzi, alakuljanak ki személyes kötődések. Ezeken a kötődéseken keresztül alakítható ki a felnőttek iránti bizalom.
- A gyermekek felkészítése az önálló életvezetésre.
- Fő szempont, a különleges szükségletű gyermekeknél a lehetőségeikhez mért önálló életvezetés kialakítása. A nevelő vonja be őket a mindennapi életük szervezésébe. Meg kell találni azokat a tevékenységeket, amelyekben aktívan részt vehetnek.
- Családi életre nevelés: a pozitív családmódel, a fiú-lány kapcsolatok megismertetése, a helyes erkölcsi szemlélet kialakítása.
- Tanulás: a hiányzó alapismeretek pótlása, a megfelelő tanulási módok kialakítása, szükség esetén az akadályozottságukhoz mért fejlesztés biztosítása.
- Korrekciós nevelés: segíteni kell őket a pozitív és reális énkép, az érzelmi stabilitás kialakításában.
- Szabadidő: segítsük őket a szabadidő tartalmas és hasznos eltöltésében. Meg kell találnunk azokat a kereteket, amelyekben ezeket a feladatokat megvalósíthatjuk.
- A lakásotthonba kerüléskor a gyermek egy számára megszokott állapotból számára ismeretlen, bizonytalan helyzetbe kerül. Az otthon részéről ekkor kell több figyelmet fordítani az új helyzet elfogadására, a családból való kikerülés előzményeinek és hatásainak feldolgozására.
- A gyermekeket, fiatalokat a családba való visszakerülésre, illetve az önálló életre neveljük. Fontosnak tartjuk, hogy képessé váljanak egy közösség tagjává válni, tudjanak beilleszkedni és együttműködni.
- Személyre szabott gondozási terv szerint, egyéni nevelési módszerek alkalmazása, kidolgozása.
- Az egészséges életmódra nevelés fontos szempont az otthonainkban. Ezért a korszerű táplálkozási módszerek bevezetésére törekszünk. Jó kapcsolatot ápolunk az egészségügyi intézményekkel, a fiatalok egészségi állapotát figyelemmel kísérjük. Az esetlegesen felmerülő diétákat, orvosi javaslatokat betartjuk.
- A személyes higiénés feltételek megteremtése, megtanítása és betartása fontos feladat.
- Az évszaknak megfelelő ruházat biztosítása, a ruházatra való odafigyelés, rendben tartás megtanítása.
- Személyes élettér megteremtése, fenntartása és rendben tartása napi feladat.

9.4 Nevelési módszerek

Megfigyelés, és az ezt követő megbeszélés hasznos információkkal szolgálhat a lakásotthonban dolgozóknak, és a megfigyelt személynek is.

Szupervízió, vagyis strukturált megfigyelés, tervezéssel, megfigyeléssel és értékelő beszélgetéssel.

Munkatársi felkészítés, mely egyes problémák megoldására irányul, s amelynek során az egyik fél segíti a másikat a problémamegoldásban.

Segítségadás, mely lehet egyéni segítség és tevékenységirányító segítség.

Csoportalakítás, és feladatok megoldása csoportokban.

Álláspont kialakítása, érvek, ellenérvek megvitatása.

Megbeszélés.

Ismeretközlés.

Mozaik módszer - egy nagyobb feladat során egyének vagy csoportok között kiosztjuk a részfeladatokat, mely végeztével megosztják egymás között ötleteiket, átadják tapasztalataikat.

Egyéb alkalmazott módszerek: tapasztalás, mintaadás, motiválás, szoktatás, következetesség, fokozatosság, tevékenykedtetés, magyarázat, értékelés.

A gyermek nevelése, gondozása fontos, céltudatos, tervszerű tevékenység. Ahhoz, hogy a fent leírt célok és alapelvek megvalósulhassanak, elengedhetetlen, hogy a lakásotthon dolgozói és a munkájukat segítő szakemberek együttműködjenek egymással és a gyermekkel kapcsolatban lévő összes intézménnyel.

Az eredményes gondozás nevelés érdekében figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- a gyermeket partnernek kell tekinteni,
- a gyermeket érintő kérdésekben vele együtt kell dönteni,
- elfogadó, kiegyensúlyozott légkört kell kialakítani az otthonban,
- fontos a felnőttek személyes példamutatása, mind a munkában, mind a viselkedésben és a kommunikációban – elfogadó, toleráns magatartás, egészséges életmód,
- a kommunikáció jellemzője a párbeszéd, az értő kérdés és az odafigyelés legyen,
- a gyermekkel, fiatalal mindig őszintének kell lenni,
- önállóságra, mások elfogadására kell nevelnünk,
- neveltjeinkkel meg kell értetni, hogy tetteikért felelősséggel tartoznak, azok következményeit vállalniuk kell.

Az otthonok lakóival heti csoportos alkalmakon beszéljük át nevelőik, az adott időszak eseményeit, a felmerült problémákat. A gyermekekkel történő négy szemközti beszélgetésekre napi szinten van lehetőség, az arra kialakított gyermekbarát helyen, mind a gyermekfelügyelőknek, mind a lakásotthoni nevelőnek, illetve heti szinten a segítő szakembereknek (fejlesztő pedagógus, pszichológus).

Módszereink minél hatékonyabb alkalmazása érdekében szorosan együttműködünk a segítő kollegákkal: pszichológussal, fejlesztő pedagógussal, gyermekvédelmi gyámmal.

Folyamatosan alkalmazott módszereink még:

- egyéni beszélgetés a gyermekkel;
- csoport megbeszélések;
- személyes pozitív meggyőzés, megerősítés: aktuális témák, események kapcsán spontán, irányítottan, tematikusan;
- ösztönzés a szociális kapcsolatok szélesítésére;
- feladatvállaláson alapuló értékelő rendszer;
- közösségi szintű hagyomány, szokás és normarendszer teremtése: közös ünnepek szervezése, megtartása (név- és születésnapok, karácsony, ballagás, távozó gyermek búcsúztatása stb.);
- egyéni és csoportos rekreációs elfoglaltság biztosítása: kirándulások, nyaralások, sportolási lehetőségek, hagyománnyá fejlődött programjainkon való részvétel (mohácsi Búsójárás, Múzeumok éjszakája, Zrínyi napok stb.);
- pozitív mintaadás, példamutatás;

- véleményalkotásra készítés;
- intimszféra tiszteletben tartása, személyes tárgyak megóvása;
- családi életre való felkészítés;
- szexuális felvilágosítás;
- háztartási munkába, gazdálkodásba való bevonás;
- jutalmazás, elmarasztalás: melynek szabályozását és alkalmazási formáját az otthonok Házi rendje tartalmazza.

9.5 Nevelés szakaszai

- tájékozódás és megismerés;
- a nevelési folyamat elfogadása és az abban való részvételre motiválás;
- konkrét követelmények, elvárások megfogalmazása, megbeszélése;
- együtt tevékenykedés, a tevékenység elfogadtatása;
- önálló tevékenykedtetés, a sikerélmény biztosítása;
- a tevékenység figyelemmel kísérése, szükség esetén korrigálása, visszacsatolás;
- az ismert, a megtanult, begyakorolt elemek „felszínen tartása” mellett tájékozódás és megismerés.

Az otthonban dolgozók munkája a lakásotthoni nevelő–fejlesztő munka szerves része, hiszen a gyermekekkel közvetlenül érintkeznek, közreműködnek gondozásukban, szokásaik kialakításában, s közben hatást gyakorolnak személyiségfejlődésükre. Mindennapjaik során fontos megfigyeléseket tehetnek, közvetlen mintát nyújtó viselkedésükkel, munkájukkal a gyermekek életkorát és élethelyzetét figyelembe vevő elvárásaikkal nélkülözhetetlen segítőtársak.

Ahhoz, hogy a gyermekek teljesítménye, fejlődése eredményesebb legyen, szükséges egy belső motiváló erő, melyet a megbecsülés, a szeretet hoz létre. E felelősségteljes, stabil szeretetkapcsolat a lakásotthon bármely dolgozójával kialakulhat, így elősegítve a gyermek személyiségének harmonikus fejlődését.

Ez a munka legyen egy szorosabb csapatmunka, mivel egymástól elszigetelten nem lehet tartós eredményeket elérni.

9.6 Speciális ellátást igénylő gyermekek nevelése a lakásotthonokban

A lakásotthonokba kerülő gyermekek egyre nagyobb hányada serdülőkorú, átlagosan 14-17 évesek. Többségük magatartászavaros, vagyis viselkedésük az életkoruknak megfelelő szociális elvárástól nagymértékben eltér, messze meghaladja a serdülőkori lázadás vagy gyermek-csínytevés mértékét.

A magatartászavaros gyermekek speciális ellátást igényelnek, melynek feltételei elsősorban speciális gyermekotthonban valósíthatók meg.

A speciális férőhelyek országosan jellemző túltelítettsége okán elkerülhetetlen, hogy olykor speciális szükségletű gyermek gondozási helye lakásotthon legyen.

A lakásotthon feladatai ezekben az esetekben:

- a rendelkezésre álló szakmai team (nevelő, pszichológus, fejlesztő pedagógus) fokozott, tervszerű együttműködése szükséges;
- fontos, hogy a gyermekek napi életében határozott rendszer legyen, mely során biztosítani kell az egyéni szükségletek szerinti
  - testmozgást,
  - kreatív foglalkozásokat,

- kulturális programokat,
- folyamatos és intenzív kapcsolattartást a vérszerinti családdal.

Amennyiben a speciális szükségletű gyermekek nevelése hosszabb távon nem megoldható a lakásotthonokban, mert romboló hatása van a közösségre, úgy együttműködve a szakértői bizottsággal és a gyámhatóságokkal a mielőbbi gondozási hely változtatás jelenti a tartós megoldást a gyermek számára.

9.7 A különleges szükségletű gyermekek nevelése

A tanulási akadályozottság elsősorban az értelmi fejlődés eltéréseiben mutatkozik meg, de a személyiség egészét befolyásolja. Különböző súlyosságú állapotait előidézhetik az idegrendszer károsodásai, vagy a fejlődést erősen gátló környezeti hatások. Egyik legjellemzőbb tünete a gyermek fejlődésének lelassulása.

A fejlődés elmaradása egyre nagyobb és több akadályt okoz iskolás korban.

Különleges szükségletű gyermekek nevelése, fejlesztése során alkalmazott:

Eszközök:

- elhelyezési javaslat és elhelyezési terv,
- szakértői vélemény,
- szükségleteknek megfelelő oktatási intézmény megkeresése.

Módszerek:

- egyéni bánásmód,
- empátián alapuló nevelés,
- személyes fejlesztés biztosítása szakemberek segítségével,
- kétszintű következetesség,
- pozitív hit,
- lakásotthoni közösség toleráns, elfogadó, támogató magatartása,
- szükség esetén magántanulóság.

A szakmai egység fejlesztő pedagógusának feladatterve tartalmazza azokat az egyéni terveket, amelyeket a különleges szükségletű gyermekeknél alkalmazni kíván a kitűzött célok eléréséhez.

10. A minőségbiztosítás elemei

- a lakásotthon munkatársainak felkészítő gyakorlaton kell részt venniük a munkába állás előtt;
- a lakásotthon dolgozói havonta megbeszélést tartanak, az aktuális feladatokon túl foglalkoznak a már megtörtént események kiértékelésével, szakszerű feldolgozásával, másfelől az esetek várható következményeire való felkészüléssel;
- a lakásotthon dolgozói részt vesznek a Központ által szervezett továbbképzéseken;
- a lakásotthonokban dolgozó nevelők havonta egységértekezleten vesznek részt, ahol az egységvezető irányításával bővítik, aktualizálják szakmai ismereteiket, esetmegbeszélést tartanak;
- szükség esetén az egység pszichológusa szupervíziót tart a lakásotthonok dolgozóinak.

A lakásotthoni munka a személyes kapcsolatokra épül, a gyermekvédelmi szakember a személyiségeivel dolgozik. A lélektelen, ritualizált munkavégzés ellen, és a kiégés megelőzése érdekében folyamatosan tenni kell.

A szolgáltatást nyújtó szakemberek továbbképzési kötelezettségének teljesítése érdekében a munkáltató középtávú és éves képzési tervet készít, amelyben ütemezi a kötelező kredit pontok megszerzésének lehetőségeit a továbbképzési cikluson belül. Ennek keretében a szakemberek tanfolyamokon (saját és külső szervezésű), konferenciákon, tapasztalatcseréken, tanulmányi kiránduláson vesznek részt. Törekszünk arra, hogy az egyes munkakörök betöltésekor szakképzett dolgozót alkalmazzunk. Aki mégsem rendelkezik az előírt szakképesítéssel, azon dolgozó nyilatkozatban vállalja az előírt szakképesítés megszerzését a munkáltató által meghatározott határidőn belül. Valamennyi dolgozó számára rendszeres, havi munkaértekezlet keretében tájékoztatás, információ csere, jogszabály értelmezés, új ismeretek átadása történik. Esetmegbeszélések, esetkonferenciák, kommunikációs és konfliktuskezelő saját szervezésű programjaink is munkatársaink épülését szolgálják. Szükséges a rendszeres és alkalmoszerű esetszbeszélések rendszerét kialakítani, hogy egyfelől a már megtörtént események kiértékelésével, szakszerű feldolgozásával, másfelől az esetek várható következményeire való felkészüléssel a dolgozók növeljék egyéni szakmai tudatosságukat és formálják egységes nevelői stílusukat.

Ugyancsak törekedni kell a szakmai munka és a nevelők lélektani támogatását jelentő szupervízió lehetőségének megteremtésére is.

A szakmai személyiség erősítése és tudatosodása, az önreflexió fejlődése segíti a személyiség karbantartását, és védelmet nyújt a nagy érzelmi megterhelések ellensúlyozására, a kiégés megelőzése érdekében.

Ha a dolgozók kiegyensúlyozottak, ez javítja a lakásotthon légkörét, a gyermekekkel való kapcsolatot.

11. Feltételek

11.1 Tárgyi feltételek

A szakmai egységet alkotó lakásotthonok kerttel rendelkező, két szintes családi házakban kerültek kialakításra. A sellyei otthonban lehetősége nyílik az elhelyezett gyermekeknek az egyéni életvitelre történő felkészítés keretében, a vidéki élethez tartozó praktikus ismereteket szerezni, kertészkedéssel, állattartással, mezőgazdasági munkák végzésével készülni a felnőtté válásra. Mindezek mellett a városi szolgáltatások is igénybe vehetők, azok könnyen elérhetők, akár önállóan is. A szigetvári lakásotthonok inkább városi jellegűek, ennek előnyeivel élve programokon való részvétel, és szabadidős tevékenységek széles köre szervezhető, megvalósítható a gondozottak számára. Az otthonok felszereltsége jó, bútorzatban, műszaki eszközökben és állagukban is megfelelnek a "kor elvárásainak".

11.2 Személyi feltételek

A szakmai egység munkatársai:

- szakmai egység vezető/gyermekotthon vezető,
- nevelők,
- pszichológus,
- fejlesztő pedagógus,
- gyermekvédelmi ügyintéző,
- gyermekvédelmi asszisztensek,

- gyermekfelügyelők.

11.3 Egyéni gondozási-nevelési tervek

A nevelésbe vétel esetén minden esetben ki kell tölteni. A kérdőív célja, hogy a napi feladatokat lépésről lépésre meghatározva segítse a gyermek gondozását, nevelését ellátó személyt a feladatok ellátásában. Ez az adatlap a gyermek egyéni szükségleteit tartalmazza. Tartalmazza továbbá az adatlap a napi szokásokat, egyéni igényeket, a gyermek egyedi szokásait, szeretett vagy elutasított dolgait, mindenféle vele kapcsolatos jellemzőt. Egészségügyi állapotát, valamint ezzel kapcsolatos speciális szükségleteit és a kapcsolattartással összefüggő feladatokat, rokoni, baráti kapcsolatokat, stb. Az adatlap előnye, hogy megfogalmazhatók rajta a jövőbeli tervek és annak ütemezési időpontjai. Kitöltését a gyermek nevelője végzi a gyermekvédelmi gyámmal, a gyermekkel és a szakmai vezetővel közösen, szükség szerint a fejlesztő pedagógus, pszichológus bevonásával. Az adatlap vezetését a szakmai egység vezetője folyamatosan, az intézményvezető helyettes negyedévente ellenőrzi.

11.4 Felvétel az otthonba

A lakásotthonok befogadják a gyámhatóság által ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermeket, ha a határozatban gondozási helyként a lakásotthon van kijelölve. A lakásotthon nevelője a befogadással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségét a gondozott felé szóbeli tájékoztatás formájában teljesíti.

Kapcsolódó feladatok:

- az érkező gyermek felkészítése,
- a gyermekközösség felkészítése,
- megfelelő elhelyezés biztosítása,
- a gyermek, illetve a szülők tájékoztatása az ellátás tartalmáról, feltételeiről, illetve az azzal kapcsolatos nyilvántartásokról,
- a gyermek megismerése, szükségleteinek feltérképezése.

Alkalmazható módszerek:

- beszélgetés,
- megfigyelés,
- dokumentáció elemzése,
- szakvizsgálatok elemzése,
- családdal való beszélgetések,
- információk gyűjtése,
- esetelemző beszélgetések.

11.5 Elbocsátás az otthonból

A gyermeket/fiatalt fel kell készíteni az otthonból való eltávozásra, és ezt a változást a gyermekközösségben is tudatosítani kell.

Utógondozás

A nagykorúvá vált gyermek nevelésének megszűnését követően a fiatal felnőtt családjába való sikeres visszailleszkedését, illetve önálló életének megkezdését utógondozás keretében kell segíteni. A volt gondozott fiatal felnőtt utógondozását a gyámhatóság határozata alapján az intézményvezető javaslatára kirendelt szakember látja el.

II. Ellátási helyek

1. Kolibri Lakásotthon Szigetvár – 7900 Szigetvár Batthyány u. 11/1.

A gyermekvédelmi szolgáltatás és az engedélyezett férőhelyek száma:

- otthont nyújtó ellátás,
- nevelésbe vett gyermekek ellátása,
- utógondozói ellátás,
- különleges ellátást igénylő - tanulásban akadályozott, tartós beteg - gyermekek integrált ellátása,
- férőhelyek száma: 12,
- lányok ellátásának biztosítása.

Lakásotthonunk környezete, jellemzői

Lakásotthonunk Szigetvár város központjától nincs messze, családi házas övezetben található. Az utcában elfogadnak bennünket, sikerült kialakítani egy normál jószomszédi viszonyt, törekedtünk arra, hogy „beleolvadjunk” a kisváros mindennapi életébe.

Jó a kapcsolatunk a helyi, illetve a közeli települések iskoláival is. Az egészségügyi infrastruktúra feltételei kiemelkedőek, az alapszolgáltatás mellett Kórház is található a városban. Középiskolai tanulmányokat a helyi Szakmunkásképzőben, Szakközépiskolában és Gimnáziumban is lehet folytatni. A Lakásotthont 2009-ben egy nagy volumenű beruházással felújították, tetőtéri ráépítéssel bővítették, illetve komfortosították. A tetőtérbe korszerű, igényesen kialakított három lakószoba, valamint vizesblokk került. Lakásotthonunkhoz egy részben füvesített udvar is tartozik, melyet igyekszünk ápolni, virágokkal gazdagítani.

Szigetvár, Batthyány u. 11/1. sz. alatt található lakásotthon méreteit tekintve 12 fő nevelésbe vett gyermek, fiatal felnőtt befogadására alkalmas. A Lakásotthonban elhelyezésre kerülő gyermekek általában nagy szociális hátránnyal küzdenek, iskolai felzárkóztatásra és mentális támogatásra szorulnak. Ennek tükrében kiemelt fontosságú a szakmai egység pszichológusának, és fejlesztő pedagógusának tevékenysége, együttműködése az otthon dolgozói közösségével.

Lakásotthonunk tárgyi feltételei

Lakásotthonunk felszereltsége kiemelkedő. A tetszetősen kifestett és berendezett szobákat és közösségi helységeket ápoljuk és óvjuk. A bútorokat, berendezési tárgyainkat elhasználódásuknak megfelelően, illetve lehetőségeinkhez mérten folyamatosan pótoljuk, cseréljük. A lakószobák 2 - 3 - 4 személyesek, mindenkinek van saját, kétajtós, akasztós, fiókos szekrénye, polca. Belső elrendezésüket a benne lakó gyermekek alakítják ki, így teret adva az egyéni ízlésnek és igényeknek. Törekszünk arra, hogy mindenkinek legyen saját polca, ahova emléktárgyait, csecsebecsét, számára fontos apróságait elhelyezheti. Rendelkezünk számítógépekkel, lapképernyős

televízióval, DVD lejátszóval és mini HIFI-vel. Vannak könyveink, melyek között a szépirodalmi és verses köteteken, lexikonokon túl az iskolai munkát elősegítő darabok és ifjúsági ponyvaregények is megtalálhatók. Nagyszámú és változatos a társas-, fejlesztő játékok használatának lehetősége.

Célok

- A családjukból kiemelt, nevelésbe vett serdülőkorú gyermekek számára az otthont nyújtó ellátás keretén belül teljes körű ellátást biztosítunk.
- Az otthonban elhelyezett gyermekek életkorának, egészségi- és személyiség állapotának megfelelő nevelést, gondozást, képességeiknek megfelelő fejlesztést, iskoláztatást nyújtunk.
- A gondozottakat hozzásegítjük az egyéni, személyre szabott célok eléréséhez, felkészítjük őket az önálló életvezetésre, a családi életre, tanulmányaik sikeres befejezésére.

Fontos, hogy a gyermekeket képessé tegyük:

- alapvető emberi normák megismerésére, elsajátítására és azok tiszteletben tartására;
- az egyéni és közösségi toleranciára;
- a pozitív értékrend megismerésére és elfogadására;
- a felelősségvállalásra;
- konfliktustűrésre és azok kezelésére;
- a döntéshozatalra és a tudatos életszervezésre;
- a kulturált viselkedés szabályainak betartására, megfelelő szintű kommunikációra;
- a társas kapcsolatok létesítésére, a megfontolt, felelősségteljes párválasztásra;
- háztartási ismeretek, praktikák elsajátítására, gyakorlására, zsebpénzzel való helyes gazdálkodásra, takarékosagra;
- az egészségkárosító szerektől való tartózkodásra.

Lakásotthonunk fő profiljaként a gyermekek kreatív tehetségének a kibontakoztatását határoztuk meg. Ezen elsősorban a kézműves foglalkozásokat, rajzolást, festést, üvegfestést stb. értjük. Véleményünk szerint ezen a területen extra sikerélményekhez juttathatjuk a gyermekeket. Mivel tanulmányi eredményekben kevésbé érnek el sikereket, úgy gondoltuk, hogy ezzel motiválhatjuk őket, hiszen ebben kiválóak, érzékük és tehetségük van hozzá.

Alapelvek

A jogszabályokban és az intézményi szabályozókban foglaltakon túl alapelveink között prioritást élvez eszmeiségünk, mely szerint a lakásotthonnak elsősorban a gondozott gyermekek és fiatalok szükségleteihez kell igazodnia, a gyermek lakásotthon működésének rendjéhez való alkalmazkodása csak ez után következik. Tiszteletben tartjuk a gyermekek jogait, méltóságát, egyediségét.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk az érzelmi biztonság, az érzelmi ráhatásnak, valamint a gyermek-felnőtt, gyermek-gyermekek között kialakult érzelmi kapcsolatoknak.

A gyermekekkel való kapcsolat tekintetében nagy odafigyelést tanúsítunk a gyermeki jogok érvényre juttatására, sérelem esetén a helyzetnek megfelelő jogorvoslásra.

Tiszteletben tartjuk a gyermek:

- családi kapcsolatához való jogát;
- véleménynyilvánításhoz való jogát;
- gondolat, lelkiismeret és vallásszabadságát;
- magánéletét;
- megfelelő egészségállapothoz való jogát;
- oktatáshoz, pályaválasztáshoz való jogát;
- szociális biztonság, megfelelő életszínvonalhoz való jogát;
- saját csoport kultúrájához való jogát.

Különös figyelemmel kísérjük a gyermeki kötelességek betartását:

- együttműködés a felnőttekkel, tanárokkal, lakásotthoni, iskolai társakkal;
- képességeknek megfelelő tanulmányi teljesítmény nyújtása;
- megfelelő magatartás tanúsítása;
- a Házi rend és a napi rend betartása.

Módszerek

- Egyéni beszélgetés a gyermekkel.
- Csoport megbeszélések.
- Személyes pozitív meggyőzés, megerősítés: aktuális témák, események kapcsán spontán, irányítottan, tematikusan.
- Ösztönzés a szociális kapcsolatok szélesítésére.
- Feladatvállaláson alapuló értékelő rendszer.
- Közösségi szintű hagyomány, szokás és normarendszer teremtése: közös ünnepek szervezése, megtartása (név- és születésnapok, karácsony, ballagás, távozó gyermek búcsúztatása stb.).
- Egyéni és csoportos rekreációs elfoglaltság biztosítása: kirándulások, nyaralások, sportolási lehetőségek, hagyománnyá fejlődött programjainkon való részvétel (mohácsi Busójárás, Zrínyi Napok, Múzeumok éjszakája stb.).
- Pozitív mintaadás, példamutatás.
- Véleményalkotásra készítés.
- Intimszféra tiszteletben tartása, személyes tárgyak megóvása.
- Családi életre való felkészítés.
- Szexuális felvilágosítás.
- Háztartási munkába, gazdálkodásba való bevonás.
- Jutalmazás, elmarasztalás, melynek szabályozását és alkalmazási formáját a lakásotthon Házi rendje tartalmazza.

A környezet tisztaságáért a felnőtt a felelős, azonban az önálló életvitelre való felkészítés jelentős eleme, hogy a gyermekek elsajátítsák azt a tudást, amellyel saját környezetüket rendben és tisztán tudják tartani. Ennek érdekében mind a napi konyhai, mind a hétfélig takarítási teendőkbe be kell vonni őket. Önállóságra nevelés, vasalási, mosási technikák elsajátítása, értékesebb holmik megóvása.

Fontos a ruházat tisztaságának és az időjárási körülményeknek megfelelő öltözködés napi ellenőrzése, a szükséges tanácsok és javaslatok megadása. A ruházat tisztán tartásában és a tárolás helyes módjának kialakításában a gyermekek is részt vesznek. Fő cél, hogy a gyermek megtanulja megbecsülni ruháit, azok épségére vigyázzon.

A gyermekek megtanítása a helyes és alapos tisztálkodásra, ennek ellenőrzése, illetve az ehhez szükséges feltételek megteremtése.

A gyermek számára lehetőséget biztosítani arra, hogy megismerje saját képességeit, azokat kihasználva sikerélményhez jusson. Ez feltételezi az egyéni, személyre szabott bánásmódot, amit a gyermekközösség tagjaival is el kell fogadtatni. A gyermek viselkedésével kapcsolatos folyamatos visszajelzések megadása, a magatartás értékelése, a lehetséges következmények, a másokra, illetve saját életére gyakorolt hatásának a gyermekkel együtt történő elemzése. Ezen keresztül a gyermek önmagáról kialakított képének módosítása, a realitásokhoz közelítése.

Fontos a szabályokhoz való alkalmazkodás képességének kialakítása, mely lehetővé teszi a minél sikeresebb beilleszkedést, mind a közösségbe, mind a társadalomba. A szabályok lehetséges keretek közötti változtatása a gyermekek és a felnőtt közösség egyetértésével. Az önfegyelem hasznosságának együtt értékelése. Az empátiás készségek fejlesztése, a másik gondolatainak, érzelmeinek, viselkedése mozgatórugóinak felmérése, a gyermek saját viselkedéseinek önértelmezése, illetve az ebben való segítségnyújtás. A környezet által (iskola, közösség) negatívnak ítélt magatartásmód gyermekekkel közösen történő értékelése, alternatívák keresése.

Az érzelmi biztonság egyik feltétele az állandóság, amely a felnőtt követelményeiben, a gyermekkel való kapcsolatának szorosságában jelenik meg. Az érzelmi biztonság megteremtésében fontos, hogy a felnőtt a gyermek szükségleteinek kielégítése tekintetében megfelelő mértékben elérhető legyen. A gyermek problémáival, kérdéseivel, kéréseivel fordulhasson hozzá, illetve a megfelelő válaszokat megkapja. A világos és betartható követelményrendszer felállítása lehetővé teszi, hogy a gyermek megfeleljen ezeknek, ezért a szabályok számára is érthető, minél konkrétabb megfogalmazása szükséges a felnőtt részéről. Ezek a mindennapi tevékenységek során főként a gyakorlatban jelennek meg. A követelményrendszer betarthatóságának másik feltétele, hogy vegye figyelembe a gyermek képességeit.

2. Sólyom Lakásotthon Szigetvár - 7900 Szigetvár Gábor Áron u. 16.

A gyermekvédelmi szolgáltatás és az engedélyezett férőhelyek száma:

- otthont nyújtó ellátás,
- ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek ellátása,
- utógondozói ellátás,
- különleges ellátást igénylő - tanulásban akadályozott, tartós beteg - gyermekek integrált ellátása,
- férőhelyek száma: 12,
- fiúk és lányok koedukált elhelyezésének biztosítása.

Lakásotthon jellemzői

Elsődleges jellemzője a családi jelleg, ami azt jelenti, hogy a családmódel mintájára alakítjuk a lakásotthon szervezetét, működési rendjét, hétköznapijait és hétvégéjét. A lakásotthon kétszintes családi házban működik, amelyhez nagy udvar is tartozik. A településrész családi házas jellegű,

otthonunkat a környezet elfogadta, jószomszédi viszony alakult ki. A lakásotthon elsősorban 12 év feletti gyermekek számára biztosít teljes körű, és nagykorú, utógondozói ellátott fiatal felnőttek számára szükség szerinti ellátást. A neveltjeink legtöbbje helyben tanul, akik vidéken folytatják tanulmányaikat azok általában kollégisták. Kifejezetten jó kapcsolatot alakítottunk ki az iskolákkal. Az otthon, az épület adottságai és a szakembergárda biztosítja a biztonságot, menedéket nyújtó légkört, a személyre szabott törődést oly' módon, hogy a gyermek érezze a feltétel nélküli elfogadás mellett a meghittség élményét. A lakásotthonnak el kell látnia azokat a szociális funkciókat, amelyet a családok működtetnek. A mesterséges hiánypótlás, bár soha nem válik teljes értékűvé, elősegíti az otthonosság érzésének kialakítását.

A szülői gondoskodást helyettesítő védelmet a lakásotthon dolgozói biztosítják. Felkészítik neveltjeinket a családba való visszailleszkedésre, pályaválasztásra, munkavállalásra, az önálló életre. Biztosítják a gyermekek környezetének állandóságát, a gyermekek személyes tárgyainak elhelyezését. A lakásotthonban 4,5 fő gyerekfelügyelő, 1 fő nevelő, heti rendszerességgel pszichológus és fejlesztő pedagógus dolgozik. A szakmai munkát a szakmai vezető koordinálja és ellenőrzi, az adminisztrációs feladatok teljesítését gyermekvédelmi ügyintéző segíti.

Célok

A lakásotthoni elhelyezés célja, hogy a gondozott gyermek számára otthon nyújtó ellátást biztosítson. A nevelés célja, hogy a gondozott gyermek testileg, értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, korának és képességeinek megfelelően fejlődjen, személyisége a lehető legteljesebb módon kibontakozzon és képessé váljon vérszerinti családjába és a társadalomba való vissza-, illetve beilleszkedésre.

Ezért fontos:

- a testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődés zavartalan biztosítása és fejlesztése,
- a társadalmi normáknak megfelelő magatartás kialakítása,
- a gyermek képességeinek megfelelő tanulmányi előmenetel támogatása,
- pályaválasztás segítése,
- a szabadidő értékes eltöltése, érdekes, különleges programok szervezésével, új tevékenységformák kipróbálásával,
- a családkapcsolatok segítése, fenntartása, a családba visszakerülés támogatása,
- megfelelő pénzkezelés megtanítása,
- külső kapcsolatok bővítése, annak érdekében, hogy a környezet elfogadóbbá váljon a gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedő fiatalokkal, valamint hogy neveltjeink mind több ismerősre, baráttra tegyenek szert,
- utógondozás, önálló életre nevelés.

Alapelvek

- a feltétlen elfogadás elve,
- a gyermeki jogok tisztelete, maradéktalan érvényesítése,
- a meleg, biztonságot nyújtó légkör fenntartása,
- empátia, a gyermek problémáinak egyéni esetkezelése,
- családkapcsolatok fenntartásának biztosítása,
- lelkiismereti és vallásszabadság biztosítása.

Módszerek

A gyermek nevelése, gondozása fontos, céltudatos, tervszerű tevékenység. Ahhoz hogy a fent leírt

célok és alapelvek megvalósulhassanak, fontos, hogy a lakásotthon dolgozói és a munkájukat segítő szakemberek együttműködjenek egymással és a gyermekkel kapcsolatban lévő összes intézménnyel.

Az eredményes gondozás, nevelés érdekében figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- a gyermeket partnerként kell kezelni,
- a gyermeket érintő kérdésekben vele együtt kell dönteni,
- elfogadó, kiegyensúlyozott légkört kell kialakítani a csoportban,
- fontos a felnőttek személyes példamutatása mind a munkában, mind a viselkedésben és a kommunikációban – elfogadó, toleráns magatartás, egészséges életmód,
- a kommunikáció jellemzője a párbeszéd, az értő kérdés és az odafigyelés legyen,
- a gyermekkel, fiatalal mindig őszintének kell lenni,
- önállóságra, mások elfogadására kell nevelnünk,
- neveljeinkkel meg kell értetni, hogy tetteikért felelősséggel tartoznak, azok következményeit vállalniuk kell.

Nevelésünket áthatja a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása, különös tekintettel a véleménynyilvánításhoz, valamint a szociális biztonsághoz, megfelelő életszínvonalhoz való jogra. Nem szabályozzuk a gyermekek gondolati, lelkiismereti és vallásszabadságát, valamint elősegítjük a gyermekek családi kapcsolathoz való jogának érvényesítését. A gyermekekkel közösen, lehetőségeinkhez és tudásunkhoz mérten a legjobban biztosítjuk az oktatáshoz és a szabad pályaválasztáshoz való jogukat. A 18. életévet betöltött fiataljainknak segítünk a következő életformájuk feltételeinek kialakításában (lakóház, lakás, berendezési tárgyak, munkahely, továbbtanulás, stb.).

A mindennapi életünkben azonban különös figyelmet fordítunk a gyermekek kötelességeinek betartására is! (Megfelelő magatartás tanúsítása, együttműködés a felnőttekkel, barátokkal, társaikkal, képességeik szerinti legjobb tudás, házirend betartása, stb.)

Az otthon lakóival heti, csoportos beszélgetéseken beszéljük át nevelőik az adott időszak eseményeit, a felmerült problémákat. A gyermekekkel történő négy szemközti beszélgetésekre napi szinten van lehetőség, az arra kialakított gyermekbarát helyen, mind a gyerekefelügyelőknek, mind a lakásotthoni nevelőnek, illetve heti szinten a segítő szakembereknek.

Feladatok

- A lakásotthonba kerüléskor a gyermek egy számára megszokott állapotból számára ismeretlen, bizonytalan helyzetbe kerül. Az otthon részéről ekkor kell több figyelmet fordítani az új helyzet elfogadására, a családból való kikerülés előzményeinek és hatásainak feldolgozására.
- A gyermekeket, fiatalokat a családba visszakerülésre, illetve az önálló életre neveljük. Fontosnak tartjuk, hogy képessé váljanak egy közösség tagjává válni, tudjanak beilleszkedni és együttműködni.
- Személyre szabott gondozási terv szerint, egyéni nevelési módszerek alkalmazása, kidolgozása.
- Az egészséges életmódra nevelés fontos szempont az otthonunkban. Ezért a korszerű táplálkozási módszerek bevezetésére törekszünk. Jó kapcsolatot ápolunk az egészségügyi intézményekkel, a fiatalok egészségi állapotát figyelemmel kísérjük, az esetlegesen felmerülő diétákat, orvosi javaslatokat betartjuk.
- A személyes higiénés feltételek megteremtése, megtanítása és betartása fontos feladat.

- Az évszaknak megfelelő ruházat biztosítása, a ruházatra való odafigyelés, rendben tartás megtanítása.
- Személyes élettér megteremtése, fenntartása és rendben tartása napi feladat.

A céljainkat, és az ezzel járó módszereket, feladatokat a gyerekek életkori sajátosságainak, a csoport összetételének, valamint alapelveink figyelembe vételével határozzuk meg. Biztosítjuk, hogy gyermekeink zavartalanul, a lehető legjobb körülmények és feltételek között, képességeiknek megfelelően tanuljanak.

Célunk, hogy minden gyerekből kihozzuk a „maximumot”. El szeretnénk érni, hogy ne legyen évisméltés és - tanulóinkkal közösen döntve - képességeiknek megfelelő szakmát válasszunk, amit jó színvonalon tudnak elsajátítani, amelyben majd el is tudnak helyezkedni. A tanulásban akadályozott gondozottak tekintetében célunk annak elérése, hogy ők is piacépes szakmát szerezzenek. A normál szükségletű gyermekeknek is minden segítséget megadunk, hogy eredményes vizsgát tehessenek az általuk választott képzésben. Mindezek érdekében az otthon minden dolgozójának - kiemelve a nevelőt - kötelessége a zavartalan, folyamatos, rendszeres tanulás lehetőségének biztosítása.

A nevelés a mindennapi tevékenységeinket, beszélgetéseinket, az otthon lakóinak, dolgozóinak életét továbbra is át kell, hogy hassa. Az a cél, hogy minden gyermek képes legyen megfelelő önértékelésre, önismeretre, toleranciára, konfliktustűrésre, emberi normák kialakítására, felelősségvállalásra és döntéshozatalra, a kulturált viselkedési szabályok betartására, valamint a tanulás fontosságának még mélyebb megértésére. El kell érünk, hogy gyermekeink továbbra is képesek legyenek a tudatos pénzfelhasználásra, takarékosságra, hogy tartózkodjanak az egészségkárosító szerektől (ital, cigaretta, drog). Fontos célunk a segítőkészség, a „pozitív hozzáállású” magatartás továbbfejlesztése.

A neveltjeink részt vesznek a bevásárlásokban (egyéni, ill. közösen) - akár mindennapi, akár nagybevásárlás szintjén is. A lakásonban hetenként van közös nagytakarítás, ill. mindenkinek feladata, hogy szűkebb környezetében napi szinten lásson el rendfenntartási feladatokat (szekrény, íróasztal, szoba, ruházat). A gyermekek általában rendszeresen és szívesen segítenek az udvari munkákban (parkosítás, tavaszi kinti munkák stb.). Fontos elérnünk, hogy vigyázzanak az otthon berendezéseire, tekintsék magukénak a bútorokat, a különböző műszaki eszközöket.

Különleges ellátást igénylő gyermekek

A lakásonban tanulási nehézségekkel és ehhez társuló magatartási problémákkal küzdő gyermekek is kerülnek. Amennyiben a gyermek az iskolai kudarcok leküzdéséhez nem jut megfelelő segítséghez, úgy rendszeres negatív visszajelzéseket kap, és az ebből fakadó önértékelési zavara miatt kialakulhat magatartászavar, szorongás, negatív énkép stb., melyek megakadályozzák az egészséges személyiségfejlődést. Ezek tudatában fokozottan figyelünk a hozzánk bekerülő gyermekekre, és ha felmerül ezen problémák valamelyike, az érintett szakemberek véleményét messzemenően figyelembe véve dolgozzuk ki az egyéni gondozási-nevelési tervet, és annak megfelelően fokozottan figyelünk egészséges fejlődésükre:

- támogató légkör biztosításával,
- rendszeres korrepetálással,
- képességekhez igazított elvárásokkal,
- dicsérettel, jutalmazással,

- közös tevékenységekbe való bevonással,
- szabadidő aktív eltöltésével,
- önálló életre neveléssel.

3. Sirály Lakásotthon Szigetvár – 7900 Szigetvár Miklós u. 1.

A gyermekvédelmi szolgáltatás és az engedélyezett férőhelyek száma:

- otthont nyújtó ellátás,
- ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek ellátása,
- utógondozói ellátás,
- különleges ellátást igénylő - tanulásban akadályozott, tartós beteg - gyermekek integrált ellátása,
- férőhelyek száma: 12,
- fiúk ellátásának biztosítása.

A lakásotthon környezete, jellemzői:

Lakásotthonunk Szigetvár központjában található, családi házas övezetben. A közlekedés, így az otthon megközelíthetősége rendkívül kedvező. Gyalogosan pár perc sétával elérhető a buszpályaudvar, vasútállomás, hivatalok, egészségügyi intézmények, oktatási intézmények, kulturális intézmények és a boltok/áruházak is. A Lakásotthon kétszintes családi ház, rendelkezik egy kis udvarral is. Az évek folyamán sikerült jó kapcsolatot kiépítenünk szomszédjainkkal és folyamatosan azon dolgozunk, hogy ezt a kapcsolatot a továbbiakban is ezen a szinten megtartsuk. Az emeleten három szoba és egy fürdőszoba található. A földszinten különállóan helyezkedik el egy szoba, nappali, konyha, étkező és a nevelői szoba. A lakásotthon felszereltsége, bútorzata megfelelő, az elhasználódott eszközök cseréje a lehetőségekhez mérten folyamatos.

A Sirály Lakásotthon Szigetvár 12 gyermek teljes körű ellátását, lakhatását, nevelését és gondozását biztosíthatja a vonatkozó, 1997. évi XXXI. (gyermekvédelmi) törvény alapelveinek, szellemiségének, előírásainak és iránymutatásának megfelelően. A lakásotthonban 4,5 fő gyerekfelügyelő, 1 fő nevelő, illetve heti rendszerességgel pszichológus és fejlesztő pedagógus dolgozik. A szakmai munkát a szakmai vezető koordinálja, ellenőrzi, az adminisztrációs kötelezettségek teljesítését gyermekvédelmi ügyintéző segíti. Lakásotthonunk megszakítás nélküli munkarend szerint működő intézmény, mely a nevelésbe vett, illetve ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek otthont nyújtó ellátását biztosítja. Lehetőséget biztosít szükség szerint utógondozói ellátás igénybe vételére is.

A lakásotthon fő profilja a sport, a mozgás az egészséges életre nevelés mind prevenció, mind életvezetési szempontok figyelembe vételével.

A lakásotthon működésének feltételei és elvárásai

A gondozott gyermekek számára életkoruk, személyiségük, szükségleteik és fejlettségük különbözősége miatt eltérő, de minőségében azonos szintű ellátást biztosítunk. A lakásotthon feladatai ennek rendelődnek alá és e köré szerveződnek.

A hatékonyság elérésének érdekében a feladatok napi és személyi lebontását lakásotthoni értekezlet keretében rögzítettük. Így például a gyermekek ruházatának és egyéb felszerelésének nyilvántartását, az étrend megszerkesztésének feladatkörét (figyelemmel a változatosság alapszabályaira, a helyes és az életkornak megfelelő táplálkozás és az étkeztetés követelményeinek

kritériumaira). Az étrend és az élelmiszerkészlet figyelembe vételével az étkeztetések lebonyolításához szükséges nyersanyag beszerzésének megszervezését, az ételek elkészítését. Adott feladat elvégzéséért az arra kijelölt kolléga tartozik felelősséggel, melyet a személyre szabott munkaköri leírás rögzít.

A dolgozók közötti vélemény- és tapasztalatszere a műszakváltások alkalmával és a havonta tartott lakásotthoni értekezlet keretében történik. A megbeszélés során a lakásotthonban dolgozók, a szakmai egység vezető, a pszichológus és a fejlesztő pedagógus egy-egy felmerülő probléma vagy egy-egy gyermek kapcsán fejtik ki nézeteiket, illetve véleményüket. Ez minden esetben előre mozdítja a szakmai munkát, megvilágít olyan dolgokat, melyek egyébként, esetleg „sötétben”, feldolgozatlanul maradnának. A dolgozók napra kész tájékozottsága, valamint egymás tájékoztatása a műszakok idején történt eseményekről nélkülözhetetlen és elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyermekvédelmi munka maradéktalanul megvalósuljon, hatékonyan és építő jelleggel fejlessze a szakmai munkát.

A kollégák minden hónapban írásos beszámolót készítenek a gyermekekről, mely jellemzés tartalmazza véleményüket, tapasztalataikat az adott gyermekről. Ezeket egybevetve kirajzolódnak a megoldandó feladatok, egyértelművé válik, hogy melyik gyermek miben jó, és melyek azok a területek, amelyek fejlesztésre szorulnak. Ezek alapján egységes program keretében tudjuk hatékonyan nevelni, formálni a gyerekeket és ezzel egy időben felkészíteni őket az önálló életre, életvitelre.

Megfogalmaztuk az egymást követő műszakok feladatait és tevékenységeit, ezeket írásban rögzítettük és elfogadtuk. Külön-külön meghatároztuk a nappalos, illetve az éjszakai műszakok állandó és időszakos feladatait.

Megfogalmazzuk továbbá az egyes egyéni feladatokat gyermekekre szabva, legfőképp a mindennapi ténykedéshez elengedhetetlen formulák kialakításának szükségességét. A megszokás, a biztonság, a rendszer szintű mindennapok alapjai, amelyek elengedhetetlenek a megfelelő életminőség rögzüléséhez, s melyek alapokként szolgálnak a gyermekek számára a felnőtté válás útján.

A dolgozók folyamatos személyes kapcsolattartása a gondozott gyermekekkel elősegíti a gyermek formálódó és alakuló személyiségének megismerését és figyelemmel kísérését. A dolgozók és a gyermekek közötti közvetlen és nyitott kapcsolat a bizalomra épül, a közösség összetartó erejét a szeretet, a gondoskodás és az odafigyelés-odaforulás biztosítja. A gyermek számára ez biztonságot és állandóságot jelent, a dolgozóknak pedig szakmai és hivatásbéli többletet. A gyermekvédelmi munka fontossága és jelentősége éppen e két dolog létrejöttében és megvalósulásában érhető tetten.

Gondozás és nevelés, cél, megfogalmazott feladatok

A lakásotthonban nevelkedő gyermekek gondozása, nevelése sokrétű és szerteágazó feladat, mely komoly kihívást jelent a lakásotthonban dolgozók számára, tekintettel arra, hogy a gyermekvédelmi gondoskodásba került gyermekek - függetlenül attól, hogy mi volt a családból való kiemelés oka - jelentős hátránnyal küzdenek családban nevelkedő kortársaikhoz képest. A lakásotthonban dolgozók e hátrányból igyekeznek lefaragni mind gondozás, mind nevelés terén, amikor a családpótló funkció és a helyettesítő védelem megvalósulásáért fáradoznak.

A gyermekek gondozása és nevelése során nagy hangsúlyt kell fektetni az alapvető és meghatározó nevelési szempontokra, melyek segítségével a gyermek nem csak fejlődik, hanem fejleszthetővé is válik.

A céltudatosan meghatározott gondozás-nevelés folyamatában kiemelkedő fontosságú, hogy a gyermek megtanulja:

- a tisztálkodás, az étkezés alapvető szabályait és követelményeit,
- ruházatának és közvetlen környezetének folyamatos tisztán- és rendben tartását,
- az alkalomnak, évszaknak és életkornak megfelelő öltözködés és külső megjelenés szabályait,
- a tisztelettudó viselkedés alapszabályait társaival és a felnőttekkel szemben, legyen képes késleltetni szükségleteinek kielégítését, ha a helyzet úgy kívánja,
- kéréseit, vágyait megfelelő és elfogadható módon legyen képes mások tudára adni,
- érdekeit és jogait érvényre juttatni, de emellett kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tenni,
- saját és mások értékei és tulajdona megóvásának, tiszteletben tartásának és megbecsülésének fontosságát,
- alkalmazkodó- és tűrőképességének fejlesztését, ügyelve arra, hogy önbecsülése ne sérüljön,
- konfliktus helyzeteit megfelelő, a társadalom által elfogadott módon kezelni,
- elsajátítani az önfegyelem képességét,
- személyiségét és képességeit önmaga legfelső határáig kiművelni,
- megfelelő erkölcsi, morális értékrendet kialakítani.

Ahhoz, hogy a gyermekek a felsoroltakat megtanulják és elsajátítsák, majd a későbbiekben ezen elsajátított tudást és képességet alkotóan alkalmazni tudják, a lakásotthonban dolgozók nyújtanak segítséget, munkavégzésük során pedig mintául szolgálnak a gyermekek számára.

A lakásotthon feladatai és fő profilja

A lakásotthon, mint a gondozás és nevelés elsődleges színtere fontos feladatokat lát el a gyermekek személyiségének fejlődése szempontjából. Ezek a feladatok nagyon összetettek, egymástól elválaszthatatlanok és minden esetben egybefonódnak.

A lakásotthonban nevelkedő gyermekek némelyikének különleges, illetve speciális ellátásra, gondozásra és nevelésre van szüksége. A lakásotthon kollektívájának az ilyen esetekre fel kell készülniük és adott esetekben ennek megfelelően, kell munkájukat végezniük.

A gondozás, nevelés színtere másodlagos, s egyben fő profilja, s célkitűzése, a gyermekek mind prevenciós, mind pedagógiai megfontolásból történő egészségre nevelése a sport, a mozgás szeretete, s az ezen alapuló életre nevelés. A Nemzeti Alap Tantervben előírt iskolai oktatás során szerzett testkultúra elsajátítása, az alapvető mozgásképességek fejlesztése, s a keretekben megfogalmazott sporttevékenységek kibővítése a cél. A mozgás, a sport szeretetére nevelés támpontot, s életvezetési utat biztosíthat a nevelkedő gyermekek számára. Ezek az alapok a felnőtt életben szabályok betartását, kooperatív készséget, tartást, kitartást biztosítanak, illetve az egészséges életmód alapjai lehetnek.

A lakásotthonban élő gyermekek személyiségalakulása az átlagtól eltérő módon formálódott, emiatt személyes szükségleteik kielégítése érdekében speciális szakemberek összehangolt és együttműködő munkájára van szükség. A gyermekek személyiségének optimális alakulása és fejlődése érdekében a lakásotthonban dolgozó, megfelelő szakirányú képzettséggel és végzettséggel rendelkező gyermekfelügyelők és a lakásotthont vezető nevelő szakmai munkáját a gyermekvédelmi gyám, a pszichológus, a fejlesztő pedagógus szakmai hozzáértése és munkája segíti és közvetve - esetenként közvetlenül - irányítja.

A lakásotthon nevelési céljai egyben pedagógiai feladatokat is meghatároznak, melyek közül kiemelkedő jelentőségű, s a profilban megfogalmazottakkal megegyező:

- a gyermek alkalmazkodó és beilleszkedési képességének fejlesztése,
- konfliktuskezelő és -megoldó képességének kialakítása és fejlesztése,
- ruházatának és személyes felszerelésének tisztán tartására és megóvására irányuló igényének kialakítása és fejlesztése,
- szűkebb és tágabb értelemben vett környezetének gondozása, ápolása, igényes kialakítása,
- a gyermek egészséges életmódra nevelése, az erre irányuló belső igény szint fejlesztése,
- egyénre szabott mozgáskultúra kialakítása,
- mozgáskoordináció javítása,
- tehetség gondozás,
- irányultság alapján kiválasztott sportági tevékenységek elsajátítása, továbbfejlesztése,
- sport, mint közösségteremtő alapvető eszközének használata,
- sport, mint a prevenció alapvető eleme (dohányzás megelőzése, egészséges táplálkozás),
- a gyermek önértékelésének, önbecsülésének optimális fejlesztése,
- a gyermek önálló életre nevelése, egyben felkészítése az önálló életvitelre, autonómiájának megfelelő módon történő alakítása, mely életkorának, mentális adottságainak és lehetőségeinek is egyaránt megfelel,
- a gyermek önfegyelmének fejlesztése, formálása, melynek alapja a sport,
- az érzelmi biztonság és védettség érzetének folyamatos biztosítása,
- egyértelmű, és a gyermek által betartható, a gyermek részéről elfogadott szabály- és követelményrendszer kialakítása és következetes betartatása, mely a gyermeknek rendszerességet biztosít és irányt mutat,
- segítségnyújtás a dolgozói kollektíva részéről a képességek fejlesztésére, a hátrányok leküzdésére, csökkentésére,
- a gyermek folyamatos motiválása annak érdekében, hogy érdeklődővé és érdekeltté váljon a feladatok elvégzésében,
- társas kapcsolataik kialakításának és megtartásának segítése.

A nevelési célok elérésének érdekében a feladatok ellátásánál figyelembe kell venni a gyermek:

- életkorát,
- fizikai és értelmi képességeinek fokát,
- érzelmi és egészségi állapotát,
- külső- és belső motiváltságát,
- érdeklődését, érdekelttségét, sport irányultságát
- feladattudatának, feladattartásának és szabálykövetésének fejlettségi fokát.

A lakásotthon feladatai minden esetben a kitűzött céloknak rendelődnek alá és a köré szerveződnek. Végső elrendő cél egy olyan nagykorúvá vált fiatal felnőtt megformálása, aki képes az önállóságra, az önálló életvitelből adódó feladatok ellátására, a társadalmi elvárásoknak megfelelő viselkedésre és magatartásra, és képes helytállni az élet adta helyzetekben, egyúttal a társadalom szerves részét képezni.

Akinek reális én-, jövő- és világképe van, erkölcsi értékrendje lehetővé teszi számára a szűkebb-tágabb értelemben vett környezetbe való beilleszkedését. Személyiségének optimális fejlesztése eredményeként kialakult autonómiáját építő és alkotó jelleggel felhasználja és hasznosítja élete során. Aki képes célokat kitűzni és megvalósítani, ennek érdekében önálló életét megfontoltan és előrelátóan tervezni, szervezni, problémahelyzetekben döntéseket hozni és a problémákat elfogadott módon kezelni és megoldani.

Különleges szükségletű gyermekek

A lakásotthonba tanulási nehézségekkel és ehhez társuló magatartási problémákkal küzdő gyerekek is kerülnek. Amennyiben a gyermek az iskolai kudarcok leküzdéséhez nem jut megfelelő segítséghez, úgy rendszeres negatív visszajelzéseket kap és az ebből fakadó önértékelési zavara miatt kialakulhat magatartászavar, szorongás, negatív énkép, amelyek megakadályozzák az egészséges személyiségfejlődést. Ezek tudatában fokozottan figyelünk a hozzánk bekerülő gyermekekre, és ha felmerül ezen problémák valamelyike, az érintett szakemberek véleményét figyelembe véve dolgozzuk ki az egyéni gondozási-nevelési tervét, és annak megfelelően fokozottan figyelünk egészséges fejlődésére:

- támogató légkör biztosításával,
- rendszeres korrepetálással,
- képességekhez igazított elvárásokkal,
- dicsérettel, jutalmazással,
- közös tevékenységekbe való bevonással,
- szabadidő aktív eltöltésével,
- önálló életre neveléssel.

4. Fülemlé Lakásotthon Sellye - 7960 Sellye Korongi tér 11.

A gyermekvédelmi szolgáltatás és az engedélyezett férőhelyek száma:

- otthont nyújtó ellátás,
- ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek ellátása,
- utógondozói ellátás,
- különleges ellátást igénylő - tanulásban akadályozott, tartós beteg - gyermekek integrált ellátása,
- férőhelyek száma: 12,
- fiúk és lányok koedukált elhelyezésének biztosítása.

Lakásotthon környezete, jellemzői

A lakásotthon Sellye város központi részén helyezkedik el, családi házas övezetben, egy kis park szomszédságában. A városban az egészségügyi alapellátás mellett, néhány szakosított ellátást is igénybe lehet venni, azonban kórházi kezelésre csak Pécssett vagy Szigetváron van lehetőség. A lakásotthon kétszintes családi ház, melyet 2019-ben felújítottak és komfortosítottak. Ezen beruházás keretében sor került többek közt a tetőtér utólagos szigetelésére, az elektromos hálózat felújítására, a szobák festésére, az ajtók mázolására, beépített konyhabútor kialakítására. A lakásotthont tágas terek jellemzik, amely megfelelő helyszínt biztosít a gondozásba vett gyermekek elhelyezésének, nevelésének. Az emeleti szinten három szoba található, előtér, különálló mellékhelyiség, valamint

egy teljesen felújított korszerű fürdőszoba. A földszinten egy nagyszoba, nevelői szoba és két különálló tusoló és illemhely helyezkedik el. Szintén itt található a lakásotthon „lelke”, az egy légtérben elhelyezkedő nappali - étkező - konyha. A lakásotthonhoz egy hatalmas, fűvesített udvar, kert is tartozik, amely ideális helyszíne a szabadtéri időtöltéseknek. Az otthon berendezésének teljes cseréjére, felújítására került sor, új bútorokkal, szőnyegekkel, függönyökkel, melyek biztosítják a tárgyi feltételeket az otthonosan kellemes légkör megteremtéséhez.

Célok

A lakásotthoni elhelyezés célja, hogy a gondozott gyermek számára otthont nyújtó ellátást biztosítson. A nevelés célja, hogy a gondozott gyermek testileg, értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, korának és képességeinek megfelelően fejlődjék, személyisége a lehető legteljesebb módon kibontakozzék és képessé váljon vérszerinti családjába és a társadalomba való beilleszkedésre.

Ezért fontos:

- a testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődés zavartalan biztosítása és fejlesztése,
- elfogadható, társadalmi normáknak megfelelő magatartás kialakítása,
- a gyermek képességeinek megfelelő tanulmányi előmenetel támogatása,
- pályaválasztás segítése,
- a szabadidő értékes eltöltése, érdekes, különleges programok szervezésével, új tevékenységformák kipróbálásával,
- a családkapcsolatok segítése, fenntartása, a családba visszakerülés támogatása,
- megfelelő pénzkezelés megtanítása,
- külső kapcsolatok bővítése, annak érdekében, hogy a környezet elfogadóbbá váljon a gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedő fiatalokkal, valamint hogy neveltjeink mind több ismerősre, baráttra tegyenek szert,
- utógondozás, önálló életre nevelés,
- a családjukból kiemelt, ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett vagy utógondozói ellátásban részesülő gyermekek számára életkoruknak, egészségi- és személyiség állapotuknak megfelelő nevelést, gondozást, képességüknek megfelelő fejlesztést, iskoláztatást nyújtunk,
- lakásotthonunkban elhelyezett gyermekeket, fiatalokat felkészítjük az egyéni, személyre szabott célok elérésére, az önálló életvezetésre, a családi életre, tanulmányaik sikeres befejezésére, szakmaszerzésre, elő-takarékosságra,
- a gyermek képességeinek megfelelő tanulmányi előmenetel támogatása,
- pályaválasztás segítése.

Képessé tegyük őket:

- a megfelelő önismeretre, önbecsülésre;
- alapvető emberi normák megismerésére, elsajátítására és azok tiszteletben tartására;
- az egyéni és közösségi toleranciára;
- a pozitív értékrend megismerésére és elfogadására;
- a felelősségvállalásra;
- konfliktustűrésre és azok kezelésére;
- a döntéshozatalra és a tudatos életszervezésre;
- a kulturált viselkedés szabályainak betartására, megfelelő szintű kommunikációra;

- a társas kapcsolatok létesítésére,
- a megfontolt, felelősség teljes párválasztásra;
- háztartási ismeretek, praktikák elsajátítására, gyakorlására, önálló végzésére;
- zsebpénzzel való helyes gazdálkodásra, takarékosagra;
- az egészségkárosító szerektől való tartózkodásra.

Alapelvek

- lakásotthonunknak a gondozott gyermekek és fiatalok szükségleteihez kell alkalmazkodnia, ez az elsődleges, és nem az, hogy a gyermek alkalmazkodjon a lakásotthon működésének megszokott rendjéhez,
- tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, méltóságát, egyediségét,
- nagy jelentőséget tulajdonítunk az érzelmi biztonságnak, az érzelmi ráhatásnak, valamint a gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek között kialakult érzelmi kapcsolatoknak,
- a gyermekekkel való kapcsolatunkban, a mindennapi életünkben nagy odafigyelést tanúsítunk a gyermeki jogok érvényre juttatására, sérelem esetén a helyzetnek megfelelő jogorvoslásra,
- a feltétel nélküli elfogadás elve,
- a biztonságérzet kialakítása,
- a magatartási problémák okainak feltárása és kezelése,
- személyre szabott, reális értékelés,
- nevelői következetesség,
- a gyermeki jogok tisztelete, maradéktalan érvényesítése,
- meleg, elfogadó, biztonságot nyújtó légkör biztosítása és fenntartása,
- empátia, a gyermek problémáinak egyéni kezelése,
- családkapcsolatok elősegítése és fenntartása,
- lelkiismereti és vallásszabadság biztosítása,
- a feltétlen elfogadás elve.

Tiszteletben tartjuk a gyermek:

- családi kapcsolataihoz való jogát,
- vélemény nyilvánításának jogát,
- gondolat, lelkiismeret és vallásszabadságát,
- magánéletét,
- megfelelő egészségállapothoz való jogát,
- oktatáshoz, pályaválasztáshoz való jogát,
- szociális biztonsághoz, megfelelő életszínvonalhoz való jogát,
- saját csoport kultúrájához való jogát.

Különös figyelemmel kísérik a gyermeki kötelességek betartását:

- együttműködés a felnőttekkel, tanárokkal, lakásotthoni, iskolai társakkal,
- megfelelő tanulmányi teljesítmény elérése,
- megfelelő magatartás tanúsítása,
- Házi- és a Napirend betartása.

Módszerek

A gyermek nevelése, gondozása fontos, céltudatos, tervszerű tevékenység. Ahhoz hogy a fent leírt célok és alapelvek megvalósulhassanak, fontos, hogy a lakásotthon dolgozói és a munkájukat segítő szakemberek együttműködjenek egymással és a gyermekkel kapcsolatban lévő összes személlyel, intézménnyel.

Az eredményes gondozás, nevelés érdekében figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- a gyermeket partnerként kell kezelni,
- a gyermeket érintő kérdésekben vele együtt kell dönteni,
- elfogadó, kiegyensúlyozott légkört kell kialakítani a csoportban,
- fontos a felnőttek személyes példamutatása mind a munkában, mind a viselkedésben és a kommunikációban – elfogadó, toleráns magatartás, egészséges életmód,
- a kommunikáció jellemzője a párbeszéd, az értő kérdezés és az odafigyelés legyen,
- a gyermekkel, fiatallal mindig őszintének kell lenni,
- önállóságra, mások elfogadására kell nevelnünk,
- neveltjeinkkel meg kell értetni, hogy tetteikért felelősséggel tartoznak, azok következményeit vállalniuk kell.

Az otthon lakóival nevelőik heti, csoportos beszélgetéseken beszélnek át, az adott időszak eseményeit, a felmerült problémákat. A gyermekekkel folytatott négy szemközti beszélgetésekre napi szinten van lehetőség, az arra kialakított, gyermekbarát helyen, mind a gyerekefelügyelőknek, mind a lakásotthoni nevelőnek, illetve heti szinten a segítő szakembereknek.

Folyamatosan alkalmazott módszereink még:

- Egyéni beszélgetés a gyermekkel;
- Csoport megbeszélések;
- Személyes pozitív meggyőzés, megerősítés: aktuális témák, események kapcsán spontán, irányítottan, tematikusan;
- Ösztönzés a szociális kapcsolatok szélesítésére;
- Feladatvállaláson alapuló értékelő rendszer;
- Közösség szintű hagyomány, szokás és normarendszer teremtése: közös ünnepek szervezése, megtartása (név-és születésnapok, karácsony, ballagás, távozó gyermek búcsúztatása stb.).
- Egyéni és csoportos rekreációs elfoglaltság biztosítása: kirándulások, nyaralások, sportolási lehetőségek.
- Pozitív mintaadás, példamutatás;
- Véleményalkotásra készítés;
- Intimszféra tiszteletben tartása, személyes tárgyaik megóvása;
- Családi életre való felkészítés;
- Szexuális felvilágosítás;
- Háztartásba, gazdálkodásba való bevonás;
- Jutalmazás, elmarasztalás: melynek szabályozását és alkalmazási formáját az otthonok Házi rendje tartalmazza.

Feladatok

A lakásotthonba kerüléskor a gyermek egy számára megszokott állapotból számára ismeretlen, bizonytalan helyzetbe kerül. Az otthon részéről ekkor kell több figyelmet fordítani az új helyzet elfogadására, a családból való kikerülés előzményeinek és hatásainak feldolgozására. A gyermekeket, fiatalokat a családba visszakerülésre, illetve az önálló életre neveljük. Fontosnak tartjuk, hogy képessé váljanak egy közösség tagjává válni, tudjanak beilleszkedni és együttműködni. Személyre szabott gondozási terv szerint, egyéni nevelési módszerek alkalmazása, kidolgozása szükséges. Az egészséges életmódra nevelés fontos szempont az otthonunkban, ezért a korszerű táplálkozási módszerek bevezetésére törekszünk. Jó kapcsolatot ápolunk az egészségügyi intézményekkel, a fiatalok egészségi állapotát figyelemmel kísérjük, az esetlegesen felmerülő diétákat, orvosi javaslatokat betartjuk. A személyes higiénés feltételek megteremtése, megtanítása és betartása fontos feladat. Az évszaknak megfelelő ruházat biztosítása a teljeskörű ellátás része, ám a ruházatra való odafigyelésre, a holmik rendben tartására a gondozottakat meg kell tanítani. Személyes élettér megteremtése, fenntartása és rendben tartása napi feladat.

Feladataink részletezve:

- Az új gyermekek fogadása, beilleszkedésének elősegítése.
- A gyermekek alapvető szükséglete a szeretet, a biztonságérzet, ennek kialakítása elsődleges.
- Fontos a gyermek korábbi környezetével való együttműködés lehetőségeinek felkutatása, a meglévő kapcsolatok fenntartása, ápolása.
- Fontos, hogy a gyermekek érezzék a felnőttek odafigyelését, szeretetét, figyelmességét, az otthon dolgozói osztozzanak gondjaikban, örömeikben.
- Szeretnénk kialakítani, hogy mindig legyen egy felnőtt, aki a gyermek teljes bizalmát és szeretetét élvezzi, alakuljanak ki személyes kötődések. Ezekon a kötődéseken keresztül alakítható ki a felnőttek iránti bizalom.
- A gyermekek felkészítése az önálló életvezetésre.
- Fő szempont, a különleges szükségletű gyermekeknél a lehetőségeikhez mért önálló életvezetés kialakítása. A nevelő vonja be őket a mindennapi életük szervezésébe. Meg kell találni azokat a tevékenységeket, amelyekben aktívan részt vehetnek.
- Családi életre nevelés: a pozitív családmodell, a fiú-lány kapcsolatok megismertetése, a helyes erkölcsi szemlélet kialakítása.
- Tanulás: a hiányzó alapismeretek pótlása, a megfelelő tanulási módok kialakítása, a képességeikhez, szükségleteikhez mért fejlesztés biztosítása.
- Korrekciós nevelés: segíteni kell őket a pozitív és reális énkép, az érzelmi stabilitás kialakításában.
- Szabadidő: segítsük őket a szabadidő tartalmas és hasznos eltöltésében. Meg kell találnunk azokat a kereteket, amelyekben ezeket a feladatokat megvalósíthatjuk.
- A lakásotthonba kerüléskor a gyermek egy számára megszokott állapotból számára ismeretlen, bizonytalan helyzetbe kerül. Az otthon részéről ekkor kell több figyelmet fordítani az új helyzet elfogadására, a családból való kikerülés előzményeinek és hatásainak feldolgozására.
- A gyermekeket, fiatalokat a családba visszakerülésre illetve az önálló életre neveljük. Fontosnak tartjuk, hogy képessé váljanak egy közösség tagjává válni, tudjanak beilleszkedni és együttműködni.
- Személyre szabott gondozási terv szerint, egyéni nevelési módszerek alkalmazása, kidolgozása.

- Az egészséges életmódra nevelés fontos szempont az otthonunkban. Ezért a korszerű táplálkozási módszerek bevezetésére törekszünk. Jó kapcsolatot ápolunk az egészségügyi intézményekkel, a fiatalok egészségi állapotát figyelemmel kísérjük. Esetlegesen felmerülő diétákat, orvosi javaslatokat betartjuk.
- A személyes higiénés feltételek megteremtése, megtanítása és betartása fontos feladat.
- Az évszaknak megfelelő ruházat biztosítása, a ruházatra való odafigyelés, rendben tartásának megtanítása.
- Személyes élettér megteremtése és fenntartása és rendben tartása napi feladat.

Különleges szükségletű gyermekek

A lakásotthonba tanulási nehézségekkel és ehhez társuló magatartási problémákkal küzdő gyerekek is kerülnek. Amennyiben a gyermek az iskolai kudarcok leküzdéséhez nem jut megfelelő segítséghez, úgy rendszeres negatív visszajelzéseket kap és az ebből fakadó önértékelési zavara miatt kialakulhat magatartászavar, szorongás, negatív énkép, amelyek megakadályozzák az egészséges személyiségfejlődést. Ezek tudatában fokozottan figyelünk a hozzánk bekerülő gyermekekre, és ha felmerül ezen problémák valamelyike, az érintett szakemberek véleményét figyelembe véve dolgozzuk ki az egyéni gondozási-nevelési tervét, és annak megfelelően fokozottan figyelünk egészséges fejlődésére:

- támogató légkör biztosításával,
- rendszeres korrepetálással,
- képességekhez igazított elvárásokkal,
- dicsérettel, jutalmazással,
- közös tevékenységekbe való bevonással,
- szabadidő aktív eltöltésével,
- önálló életre neveléssel.

Sajátosságaink

A lakásotthon igyekszik jó és szoros kapcsolatot ápolni külső szervezetekkel, alapítványokkal, és az általuk szervezett programokon részt venni. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekvédelmi gondoskodásban felnőtt gyermekek több külső kapcsolattal rendelkezzenek, a negatív megítélések elkerülése érdekében. Sajnos a jelenlegi tapasztalatok elég elszomorítóak e tekintetben. Ezért fontos feladatunk, hogy megmutassuk, a lakásotthonban is vannak tehetséges, jó képességű gyermekek. Lakásotthonunk programjaiba szeretnénk bevonni a helyi oktatási intézményeket, civil szervezeteket a rendőrséget, gazdasági, pénzügyi szakembereket, és minden támogatót, szponzort szívesen látunk.

Az egészséges életmódra nevelés, mint cél érdekében fontosnak tartjuk:

- az egészséges étkezés bevezetését – mintaétlapok készítése a gyerekek bevonásával,
- egészségügyi programok szervezését (drogprevenció, elsősegélynyújtás, stb.).

A szabadidő aktív eltöltése érdekében:

- márciustól – szeptemberig havi gyakorisággal gyalogtúrát szervezünk a környék, a helyi értékek megismerése céljából,
- havi 1 alkalommal úszni megyünk (Sellyei fürdő biztosít kedvezményt),
- film klubot tartunk – havi rendszerességgel – pszichológusi támogatással,

- logikai társasjátékokat szereztünk be (heti egy nap játéknap),
- heti egy alkalommal fejlesztő pedagógus foglalkozik a gyermekekkel,
- heti egy alkalommal pszichológus foglalkozik a gyermekekkel,
- heti egy alkalommal (péntek) a heti események megbeszélése zajlik, továbbá a következő heti terv átbeszélése,
- heti egy alkalommal a gyermekek felnőtt segítséggel készítik a meleg vacsorát,
- a Központ által szervezett programokon rendszeresen részt veszünk,
- a lakásotthon sporteszközeit folyamatosan bővítjük, sportsarkot alakítunk ki.
- részt veszünk a helyi programokon (Dinnyefesztivál, Városnap, Fürdő programjai, Sportrendezvények stb).

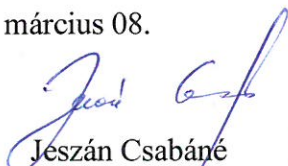
Az önálló életre nevelés érdekében:

- részt veszünk a rendőrség bűnmegelőzési osztályának programjain – kriminalizálódás, illetve áldozattá válás megelőzése érdekében,
- a vasárnapi ebéd elkészítésében tevékenyen vesznek részt a gyermekek, fiatal felnőttek,
- a napi házimunkába, (beleértve a vásárlást is) folyamatosan bevonjuk neveltjeinket,
- takarékosagra nevelünk – bevásárló lista tervezése.

III. Mellékletek

- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házirend

Pécs, 2023. március 08.

Jászán Csabáné
intézményvezető

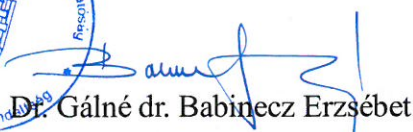

dr. Liszt Mariann
szakmai egység vezető

A szakmai programot a mellékletekkel együtt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság képviselőjében... BAMK-176-7/2023.....számon jóváhagytam.

Pécs, 2023. március 29...

Dr. Gálné dr. Babinecz Erzsébet
igazgató

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Baranya Varmegyei Kirendeltség